

15.6.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

## **HE 58/2022 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on kuullut asiantuntijoita hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 58/2022 vp).

Valiokunnalle annettiin 26 kirjallista asiantuntijalausuntoa. Asiantuntijalausunnon antoivat oikeusministeriö, puolustusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Eduskunnan oikeusasiamies, Huoltovarmuuskeskus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV), Liikenne- ja viestintävirasto, Oikeuskanslerinvirasto, Suojelupoliisi, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Aikakausmedia ry, Elinkeinoelämän keskusliitto, Jakeluyhtiö Suomi Oy (JYS), Journalistiliitto ry, Kansaneläkelaitos, Keskisuomalainen Oyj, Keskuskauppakamari, Kiinteistöliitto ry, Medialiitto ry, Näkövammaisten liitto ry, Posti Oy, Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry (PAU), Sanoma Media Finland Oy, Sanomalehti Karjalainen Oy, Uutismedian liitto, Vammaisfoorumi.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu liikenne- ja viestintävaliokunnalle osoitetuista lausunnoista kunnioittavasti seuraavaa:

### **1. TEEMAKOHTAISET HUOMIOT**

#### **a. Postin kulkunopeus ja jakelun oikeusturvavaikutukset**

**Oikeuskanslerinviraston** mukaan esityksen vaikutuksia sellaisten henkilöiden viranomaisasiointiin, jotka eivät syystä tai toisesta voi hyödyntää digitaalista asiointia, ei ole arvioitu riittävästi. Lisäksi postin kulkunopeuden osalta tulee oikeuskanslerinviraston mukaan varmistua siitä, ettei esityksellä olennaisesti hidasteta viranomaisten lähettämien oikeusturvan kannalta merkityksellisten postilähetysten kulkua. **Kansaneläkelaitoksen** mukaan asioiden käsittely voi luonnollisesti viivästyä postinkulun hidastumisen myötä, koska Kansaneläkelaitos asiakkailleen lähettämät ja asiakkailta tulevat kirjeet jaetaan käytännössä muun postinjakelun yhteydessä. Myös asioiden vireilletulo voi viivästyä, jos asiakas lähettää hakemuksensa tai muun vireillepanoasiakirjan postitse.

**Näkövammaisten liiton** ja **Vammaisfoorumin** mukaan vammaiset ihmiset ovat Suomessa paljon muita riippuvaisempia viranomaispäätöksistä. Keräilyn ja jakelun vähentyminen voi aiheuttaa oikeusturvaan liittyviä ongelmia, kun oikaisupyyntöön tai valitukseen käytettävissä oleva todellinen aika lyhenee. Osalla vammaisista henkilöistä ei ole myöskään pääsyä digitaalisiin työkaluihin, vaan turvautuvat edelleen kirjepostiin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että käytettävissä oleva aika esimerkiksi oikaisupyyntöön tai valitukseen voi olla lyhyt. Oikeusturvanäkökulmien lisäksi postipalvelut kytkeytyvät

vahvasti myös tiedonsaantioikeuksien toteutumiseen. Lausunnoissa nostettiin esille myös mahdollinen tarve tulevaisuudessa tarkentaa tiedoksisaantiaikaa koskevaa sääntelyä niin, että tiedoksisaantiaikaa pidennettäisiin oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi. Vammaisfoorumin mukaan tiedoksisaantiajan tulisi nykyisen seitsemän päivän sijaan olla kymmenen päivää.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Postipalvelut ovat olennainen viestinnän ja tietojenvaihdon väline, ja niillä on suora yhteys oikeusturvan ja hyvän hallinnon toteutumiseen. Hyvän hallinnon ja oikeusturvan kannalta on merkityksellistä, että Suomessa on huomattava joukko ihmisiä, jotka eivät voi saada käyttöönsä esimerkiksi vahvaa tunnistamista edellyttäviä palveluita, ja joille paperinen tai muu perinteinen viranomaisasiointi ovat joko lainsäädännöllisistä tai tosiasiallisista syistä ainoa vaihtoehto. Tällaisten henkilöiden oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi myös paperisen asioinnin mahdollisuus tulee edelleen säilyttää. Asetelman muuttaminen vaatisi tuekseen lainsäädännön muuttamista, eikä tällaisia hankkeita lakiehdotusta valmisteltaessa ole vireillä. Sähköisen asioinnin lisääntyminen on johtanut perinteisen käyntiasiointipalvelun tarpeen ja käytön vähentymiseen. Käyntiasiointi on kuitenkin edelleen käytetty asiointimuoto ja sen säilyttäminen on tärkeää muun muassa niiden asiakkaiden kannalta, joilla ei ole mahdollisuutta siirtyä sähköisten palveluiden käyttäjiksi tai jotka tarvitsevat julkisen hallinnon palveluita ja niiden käyttöä koskevaa neuvontaa.

Digitalisaatio on vaikuttanut erityisen voimakkaasti varsinkin laskutukseen ja viranomaisasiointiin, joissa sähköiset palvelut ovat korvanneet kirjeinä toimitetut asiakirjat. Liikenne- ja viestintäviraston mukaan sähköisen asioinnin edut ovat monessa tapauksessa kiistattomat, ja julkishallinto siirtääkin asiointia jatkuvasti yhä enemmän sähköiseen muotoon. Palvelujen kehittymisen lisäksi ihmisten koko ajan paranevat digitaaliset valmiudet mahdollistavat kirjepostin korvautumisen myös jatkossa. On kuitenkin huomioitava, että digitalisaatiosta huolimatta yritys- ja viraomaiskirjeiden nopea ja luotettava toimitus on kansalaisille edelleen tärkeää.

Oikeusturvanäkökohdat edellyttävät, että tiedoksianto toteutetaan siten, että vastaanottaja saa oikeuksiensa käyttämiseksi tarvitsemansa tiedot selkeästi, hänelle ymmärrettävinä ja riittävän ajoissa. Perustuslakivaliokunta totesi aikaisempaa postilain muutosta (HE 272/2016 vp) koskevassa lausunnossaan (PeVL 7/2017 vp), että liikenne- ja viestintävaliokunnan on perustuslain 21 §:ssä turvatusta oikeusturvasta ja hyvän hallinnon takeista johtuen syytä varmistaa, että lakiehdotuksella ei olennaisesti hidasteta viranomaisten lähettämien oikeusturvan kannalta merkityksellisten postilähetysten kulkua. Myös nyt ehdotetut muutokset koskevat vain yleispalvelukirjeiden keräilyä ja jakelua. Ministeriö toteaa, että lakiehdotukseen sisältyvillä muutoksilla ei ole vaikutusta viranomaiskirjeiden jakeluun, sillä viranomaiskirjeet jaetaan jatkossakin kahdenvälisen kaupallisten sopimusten mukaisesti.

Vaikka yleispalveluun kuulumattomia lähetyksiä käytännössä jaellaan yhdessä yleispalvelupostin kanssa, ei ehdotetuilla muutoksilla tule olemaan vaikutusta tällaisten kirjeiden jakeluun. Esimerkiksi viranomaiset tekevät lähetystensä jakelusta erillisen sopimuksen jakelijan kanssa ja viranomaiskirjeet jaellaan täysin näiden sopimusten mukaisesti riippumatta yleispalvelukirjeiden säädetyistä kulkunopeudesta. Näin ollen viranomaisilla on mahdollisuus hankkia markkinaehtoisesti sellaista jakelupalvelua, joka täyttää viranomaisen kulkunopeuden osalta asettamat vaatimukset. Postiyritykset tarjoavat kulkunopeudeltaan yleispalvelua nopeampia palveluja markkinaehtoisesti. Posti Oy:ltä saatujen tietojen mukaan Posti Oy:n palvelupisteistä ja useiden pakettiautomaattien yhteydessä olevista kirjelaatikoista kirjeet keräiltäisiin jatkossakin viitenä arkipäivänä.

Posti Oy:n palvelupisteitä sijaitsee jokaisessa kunnassa, joten mahdollisuus käteismaksullisten kirjeiden lähettämiseen jokaisena arkipäivänä säilyy edelleen laajasti. Keräilyn harvenemisella voi olla vaikutusta kansalaisten viranomaisasiointiin, sillä keräilyn harveneminen voi vaikuttaa myös viranomaisten vastauslähetyksen keräilyyn, vaikka tuotteet eivät kuulukaan postilain mukaisen yleispalvelun piiriin. On kuitenkin huomioitava, että kansalaisen viranomaiselle valmiiksi maksetussa vastauskuoressa lähettämän kirjeen kulkunopeus perustuu täysin viranomaisen ja postin väliseen kaupalliseen sopimukseen.

Tiedoksiantomenettelyä koskevan sääntelyn täsmentämisen yhteydessä tarkasteltiin yhdessä oikeusministeriön kanssa tarvetta tarkistaa tai muuttaa esimerkiksi tiedoksisaamista tai valitusaikoja koskevaa lainsäädäntöä. Valitusten määräajat ovat osa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 24/2016 vp) katsonut, että valitusaikojen lyhentämistä ja oikeusavun rajaamista koskevat ehdotukset ovat merkityksellisiä perustuslain 21 §:n oikeusturvasääntelyn kannalta. Esityksen valmistelun yhteydessä ei katsottu aiheelliseksi pidentää tiedoksisaantimenettelyä koskevia muualla lainsäädännössä säädettyjä määräaikoja.

Ministeriö toteaa, että julkisella vallalla on velvollisuus huolehtia myös perinteisten asiointitapojen, kuten paperisen asioinnin mahdollisuuksien säilyttämisestä riittävässä määrin digitaalisten palveluiden rinnalla (PeVM 11/2021 vp). Kuten edellä on todettu, keräily- ja jakeluaikojen joustavoittaminen mahdollistaa jouston vain yleispalvelukirjeiden jakelussa. Muiden kuin yleispalvelulähetyksen, kuten yrityskirjeiden ja viranomaisten lähettämien kirjeiden jakelu perustuu kahdenvälisiin kaupallisiin sopimuksiin, joita ei säännellä postilaissa. Tämän johdosta ministeriö katsoo, ettei lainsäädäntöön ehdotettavilla muutoksilla olennaisesti hidasteta viranomaisten lähettämien oikeusturvan kannalta merkityksellisten postilähetysten kulkua.

## **b. Kiinteät jakelupäivät ja kuuden kuukauden ilmoitusvelvollisuus**

**PAU ja Keskuskauppakamari** kannattavat joustavia jakelupäiviä. Joustavat päivät mahdollistavat vuoropäivämallin ja sitä kautta kokoaikaisen työn tarjoamisen. Lisäksi joustavat jakelupäivät varmistavat tasapuoliset kilpailuedellytykset jakelumarkkinoilla. **KKV:n** lausunnon mukaan on tärkeää, että keräily- ja jakelupäivien vähentymisestä huolimatta postin kulkunopeus säilyy esityksen mukaisesti kaikilla postinsaajilla vähintään postilain 19 §:n laatustandardin mukaisella tasolla.

**Posti Oy:n** mukaan hallituksen esitys on henkilöstön näkökulmasta on hyvin vastuullinen. Kiinteät jakelupäivät varhaisjakelualueilla olisivat estäneet kokoaikaisen jakelutyön tarjoamisen henkilöstölle ja johtaneet merkittäviin osa-aikaistuksiin jakelutyössä. Varhaisjakeluverkkojen ulkopuolisilla alueilla paine työn osa-aikaistumiseen säilyy kiinteiden jakelupäivien myötä. Posti Oy pitää hyvänä, ettei hallituksen esitykseen tullut kuuden kuukauden ilmoitusvelvollisuutta. Lisäksi Posti Oy kiinnitti huomiota 17 §:än tiedotusvelvollisuutta koskevien perustelujen ristiriitaisuuksiin. Yleisperusteluiden mukaan yleispalvelun tarjoaja ”velvoitettaisiin yleistiedoksiantona tai muuten todisteellisesti ilmoittamaan kotitalouksille keräily- ja jakelupäivänsä sekä niissä tapahtuvat muutokset”. Yleistiedoksiantoa ei mainita säädöskohtaisissa perusteluissa. Posti Oy toteaa, että nykyistä käytännöllistä tiedottamisen tapaa eli suoraan postinsaajille jaettavien tiedotteiden avulla tulee voida jatkaa eikä todisteellista tiedoksiantoa tule vaatia.

**Sanomalehti Karjalaisen** mukaan kiinteät jakelupäivät palvelisivat sanomalehtien tilausasiakkaita ja media-asiakkaita joustavia jakelupäiviä paremmin. Vuoropäivämalli on kuluttajien sanomalehtien näkökulmasta hankala varsinkin harvemmin ilmestyvien

paikallislehtien kannalta etenkin näiden etälevikkialueella. **Sanoma Media Finlandin** mukaan yleispalvelun jakelupäivät on määriteltävä postilaissa pitävästi vähintään kolmeksi. Yleispalvelun jakelupäivien tulee olla kiinteät, yhteneväiset ja samat viikoittain koko maassa. Myös **Keskisuomalainen** kannatti kiinteitä jakelupäiviä.

**Medialiitto** ja **Uutismedian liitto** toteavat lausunnoissaan, että yleispalvelutuotteiden laatustandardia ei saa käyttää siihen, että viikoittaisten jakelupäivien määrää vähennetään alle kolmeen. Lausuntojen mukaan kiinteiden jakelupäivien määritelmä jää epäselväksi. Liittojen mukaan lehtien tilaajien, lehtikustantajien ja lehdistä mainos- ja ilmoitustilaa ostavien mainostajien kannalta on erittäin tärkeää, että yleispalvelun jakelupäivät ovat kiinteät, yhtenevät ja joka viikko samat joko koko maassa tai vähintään varhaisjakelualueen ulkopuolisilla alueilla. Kiinteiden viikonpäivien päättäminen tulisi määrätä Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi. Kiinteät ilmestymispäivät ovat erittäin tärkeitä lehdissä ilmoittaville paikallisille yrityksille.

**Aikakausmedian** mukaan kiinteän jakelupäivän vaatimusta pitäisi tämentää. Aikakausmedia viittaa tältä osin Medialiiton lausuntoon. Aikakauslehtien levikkialue on tyypillisesti koko Suomi. Valtakunnallisen jakelun suunnittelun kannalta on tärkeää, että yleispalvelupäivät eivät alueittain poikkea toisistaan etenkin siinä tapauksessa, että viikkolehdet eivät olisi valtionavustuksen piirissä. **Journalistiliiton** mukaan kiinteiden jakelupäivien määritelmää pitäisi tämentää. Lausunnossa todetaan, että kiinteät jakelupäivät voisivat vaihdella kilpailutusalueen eri osissa.

**JYS** pitää tärkeänä, että mahdollisten jakelupäivämuutosten vaikutuksia seurataan ja niihin puututaan tarvittaessa, mikäli Posti Oy:n havaittaisiin käyttävän muutosmahdollisuuttaan heikentääkseen kilpailuedellytysten kehittymistä jakelumarkkinoilla. JYS toivoi, että postilakiin sisällytettäisiin keräily- ja jakelupäiviä koskeva kuuden kuukauden ilmoitusvelvollisuus.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpiteitä**

Vaatus kuuden kuukauden ajallisesti määritellystä ilmoitusvelvollisuudesta poistettiin lakiehdotuksesta lausuntokierroksen jälkeen. Jatkovalmistelussa päädyttiin siihen, että on perusteltua jättää jakelupäivät varhaisjakeluverkkojen alueella yleispalvelun tarjoajan päätettäväksi, kun otetaan huomioon esityksen tavoitteet yleispalveluvelvollisuuden keventämisestä ja se, että kiinteät jakelupäivät vaikeuttaisivat yleispalvelun tarjoajan mahdollisuutta tarjota koko-aikaista työtä. Esityksen 17 a § on jatkovalmistelussa poistettu ja nimeltään tiedottamisvelvollisuudeksi muutettu ilmoitusvelvollisuus on sisällytetty 17 §:ään siten, että yleispalvelun tarjoaja olisi velvollinen tiedottamaan kotitalouksia keräily- ja jakelupäivistään sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Ministeriö korostaa, että isoin syy ilmoitusvelvollisuuden poistamiselle ovat työllisyysvaikutukset. Kuuden kuukauden ilmoitusvelvollisuudesta välillisesti seuraavat kiinteät jakelupäivät pakottaisivat laajaan jakelutyön osa-aikaistamiseen. Lisäksi on huomioitava se, että ilmoitusvelvollisuus olisi kohdistunut ainoastaan varhaisjakeluverkkojen alueella jaettaviin yleispalvelulähetysiin, ei sanomalehtiin. Kiinteiden jakelupäivien osalta ministeriö korostaa sitä, että sanomalehdet eivät kuulu eivätkä ole koskaan kuuluneet eivätkä myöskään ehdotettujen muutosten myötä tulisi kuulumaan postilailla säännellyn yleispalvelun piiriin. Joitakin saomalehtiä jaellaan postin yleispalvelun alaisessa perusjakelussa, mutta yleispalvelu tai sen alaiset kiinteät jakelupäivät eivät ole mahdollisuus ohjata sanomalehtien jakelua. Jatkossakin yleispalveluvelvoitteen alaista jakelua on mahdollista hyödyntää markkinaehtoisesti sen mukaan, katsooko markkinaehtoinen toimija itse, että haluaa niin tehdä.

Ministeriö katsoo olevan yleispalvelun tarjoajan kannalta kohtuutonta, että liiketoiminnan ja jakelun suunnittelua kiinteiden jakelupäivien kautta ohjaisi pieni muutaman prosentin osuus, joka yleispalvelun tarjoajan jakamista lähetyksistä on yleispalvelutuotteita. Kuuden kuukauden ilmoitusvelvollisuudesta huolimatta yleispalvelun alaisen jakelupäivän tunnistaminen olisi ollut hankalaa, sillä yleispalvelukirje jaetaan kotitalouksiin keskimäärin kerran kolmessa viikossa ja postin jakamista lähetyksistä niitä on vain murto-osa. Lisäksi ministeriö toteaa, että viranomainen ei sääntele muidenkaan kirjeitä jakelevien jakeluyhtiöiden jakelupäiviä ja ilmoitusvelvollisuus vaikuttaisi negatiivisesti yleispalvelun tarjoajan mahdollisuuteen reagoida muuttuvaan jakelutilanteeseen ja huomioida asiakastarpeet postinjakelussa joustavasti.

Lakiehdotuksen 35 d §:n 3 momentin mukaan yleispalvelun tarjoaja ei saisi sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen avustuskauden aikana tehdä muutoksia keräily- ja jakelupäiviin niillä alueilla, jotka kuuluvat sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen piiriin. Yleispalvelun tarjoaja ilmoittaisi kiinteät jakelupäivänsä Liikenne- ja viestintävirastolle, joka vahvistaisi nämä päivät sanomalehtijakelua koskevaa valtionavustusta koskevassa hakuilmoituksessaan osana valtionavustuksen valintamenettelyä. Ministeriö toteaa, että kiinteät jakelupäivät olisivat samat koko valintamenettelyn piiriin kuuluvalla alueella koko avustuskauden ajan. Päivät eivät voisi vaihdella alueiden sisällä. Näin valtionavustuksen alainen jakelu voitaisiin osoittaa oikeille päiville ilman, että viisipäiväinen sanomalehtijakelu valtionavustuksen piiriin kuuluvilla alueilla vaarantuu. Säännöksellä vältettäisiin päällekkäisten keräily- ja jakelupäivien toteutuminen, varmistettaisiin valtionavustuksen kohdentuminen oikeille päiville ja edistettäisiin näin valtionavustuksen tavoitteiden toteutumista.

Säännöksen myötä myös postinsaajan olisi helpompi hahmottaa, mikä yhtiö jakaa postilähetyksiä minäkin viikonpäivänä, jos postinsaajan alueella postilähetykset jaetaan valtionavustuksen alaisina jakelupäivinä muun kuin yleispalvelun tarjoajan toimesta. Lisäksi ministeriö toteaa, että kiinteillä jakelupäivillä tarkoitetaan lakiehdotuksessa sitä, että jakelupäivät pysyvät samoina viikonpäivinä tietyllä alueella tietyn aikaa. Lakiehdotuksen valmistelun aikana kiinteiden jakelupäivien määritelmä ei ole aiheuttanut epäselvyyksiä ja ministeriö toteaaakin, että kiinteiden jakelupäivien tarkoitus käy lakiehdotuksesta ilmi riittävällä tarkkuudella.

Ministeriö toteaa, että laatustandardia ei voi käyttää siihen, että viikoittaisten jakelupäivien määrää vähennettäisiin alle kolmeen. Lakiehdotuksessa on yksiselitteisesti todettu, että yleispalveluun kuuluvat kirjelähetykset on keräiltävä ja jaettava kolmena arkipäivänä viikossa, arkipyhiä lukuun ottamatta. Laatustandardi määrittelee yleispalvelukirjeiden kulkuopeuden ja jakelupäivien määrä puolestaan lähetysten jakelutiheyden. Jakelutiheys ja laatustandardi yhdessä turvaavat yleispalvelukirjeille tietyn jakelutason ja niiden molempien tulee toteutua. Jakelupäivien määrän vaatimusta ei siis voi kierää laatustandardin avulla.

Ministeriö yhtyy Posti Oy:n näkemykseen 17 §:ää koskevien perustelujen ristiriitaisuudesta. Perusteluissa puhutaan virheellisesti yleistiedoksiannosta, eikä sitä tai muutakaan todisteellista tiedoksiantoa olla esityksen myötä vaatimassa.

### **c. Tiedoksiantomenettelyä koskevan sääntelyn tarkentaminen**

**Oikeusministeriö** toteaa lausunnossaan, että esityksessä on asianmukaisesti pyritty täsmentämään tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta huolehtiminen määritelmää. Oikeusministeriön mukaan lakiehdotuksessa toteutuu perustuslakivaliokunnan

lausunokäytännön mukaisesti se, että rikosoikeudellisen virkavastuun on katettava muulle kuin viranomaiselle perustuslain 124 §:n nojalla annettava julkinen hallintotehtävä kokonaisuudessaan. Postilain 21 §:n tiedoksianto koskeva säännös ja sen käytännön toteutuminen ovat merkityksellisiä perustuslain 21 §:n hyvän hallinnon ja oikeusturvan toteutumisen kannalta. Oikeusministeriö korostaa, että muutoksilla ei tule olla negatiivista vaikutusta tiedoksiannon toteutumiseen. Oikeusministeriön mukaan ehdotettu järjestely julkisen hallintotehtävän siirrosta lailla ja lain nojalla on poikkeuksellinen ja sen tarve ja tarkoituksenmukaisuus jäävät epäselväksi. Voimassaolevan postilain 21 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajalla on mahdollisuus alihankintana sopia, että toinen yritys tarjoaa kyseisiä tiedoksiantopalveluja. Säännös ehdotetaan kumottavaksi. Julkisen hallintotehtävän alihankinta ei ole mahdollista, ellei tästä ole laissa erikseen säädetty.

Oikeusministeriö ja Oikeuskansleinvirasto ovat peräänkuuluttaneet sen selkeyttämistä, kuuluvatko tiedoksiantokirjeet yleispalveluun vai eivät. Oikeuskansleinviraston mukaan yleispalvelun suhdetta tiedoksiantomenettelyyn käytettävissä olost ja toteuttamisesta huolehtimiseen sekä viranomaiskirjeiden jakeluun samoin kuin erillissopimusten suhdetta yleispalvelun tarjoajalle 21 §:n 1 momentissa asetettuihin huolehtimisvelvoitteisiin pitäisi vielä arvioida ja sääntelyä tarvittaessa tältä osin selkeyttää.

**Posti Oy:n** mukaan postilain 21 §:n 1 momentin velvollisuus on ristiriidassa lakiedotuksen perustelujen kanssa. Lakiehdotuksen 21 §:n 1 momentin velvollisuudesta huolimatta perusteluissa todetaan, että viranomaiset tekevät lähetystensä jakelusta erillisen sopimuksen jakelijan kanssa ja viranomaiskirjeet jaellaan täysin näiden sopimusten mukaisesti riippumatta yleispalvelukirjeiden säädetystä kulkunopeudesta. Postilain 21 §:n ehdotetut muutokset tavallisten kirjeiden osalta asettaisivat Postille velvollisuuksia, joita ovat käytännössä hyvin vaikea tai jopa mahdoton toteuttaa. Posti Oy:n mukaan tiedoksiantomenettelyä koskeva rikosoikeudellinen virkavastuu pitäisi rajata ainoastaan todisteelliseen tiedoksiantoon. Posti Oy:n mukaan virkavastuun kohdistuminen on käytännössä mahdollista ainoastaan saantitodistuspalvelussa. Toissijaisesti Posti Oy kannattaa ehdotusta siitä, että tiedoksianto koskeva sääntely koskisi esitetyn mukaisesti yhdenmukaisesti kaikkia postiyrityksiä, jotka sopivat tiedoksiantokirjeitä koskevasta palvelusta viranomaisen kanssa. Kyse on viranomaisten ostamista kaupallisista ehdoin sovitusta sopimuspalveluista, jotka eivät kuulu 15 §:n mukaisen yleispalvelukirjeen määritelmän piiriin.

**Kiinteistöliitto** mukaan paras tapa toteuttaa säädösmuutos olisi, että tiedoksiantomenettelyyn liittyvä virkavastuu täsmennettäisiin koskemaan vain todisteelliseen tiedoksiantomenettelyyn liittyviä tehtäviä sekä saantitodistuspalveluun liittyvä kirjeen luovuttamista. **PAU** toteaa lausunnossaan, että yksittäinen jakaja ei päätä resursseista tai jakeluprosesseista, joten häneen ei voi kohdistaa esityksessä mainittua virka- tai vahingonkorvausvastuuta.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: täsmennetään ehdotettua 21 §:ää oikeusministeriön ja Posti Oy:n lausuntojen perusteella.**

Tiedoksiantomenettelyn laillisuuden varmistamiseksi tässä lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi viranomaisen mahdollisuudesta sopia laissa säädetyn postitse toteutettavan tiedoksiantomenettelyn käytännön toteuttamisesta, eli tiedoksiantokirjeiden jakelusta ja toimittamisesta vastaanottajille, myös muun postiyrityksen kuin yleispalvelun tarjoajan kanssa. Viranomaiskirjeitä ja niiden mukana postitse toimitettavia tavallisia tiedoksiantoja jakavat yleispalvelun tarjoajan lisäksi myös monet muut postiyritykset. Muutos selventäisi oikeustilaa ja antaisi yleispalvelun tarjoajan lisäksi myös muille

postiyrityksille lakiin perustuvan oikeuden hoitaa julkiseksi hallintotehtäväksi katsottavaa laissa säädetyn postitse toteutettavan tiedoksiantomenettelyn toteuttamista.

Kun tarkastellaan postilain 21 §:n mukaisten tiedoksiantojen jakelumääriä ja jakelun vaatimaa verkostoa, on ministeriön näkemyksen mukaan selvää, että postitse toteutettava tavallinen tiedoksianto on tarkoituksenmukaista toteuttaa yleispalvelun tarjoajan ja muiden postiyritysten tarjoamien palvelujen avulla tarkoituksenmukaisuusperiaatetta noudattaen. Tiedoksiantomenettelyn ja sitä koskevan postilain sääntelyn tarkoituksena on ennen kaikkea varmistaa tiedoksiantomenettelyn asianmukainen toteutuminen ja mahdollisuus tiedoksiantojen vastaanottamiseen tasapuolisesti koko maassa. Jotta tästä voidaan varmistua, on tarkoituksenmukaista säätää tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta huolehtiminen ja käytännön toteuttaminen viime kädessä yleispalvelun tarjoajan tehtäväksi. Tiedoksiantomenettelyn toteutumisen varmistaminen on tärkeää siksi, että postilain 21 § sekä siihen liittyvät keräilyä ja jakelua koskevat säännökset ovat merkityksellisiä viranomaistoiminnan kannalta erityisesti siksi, että huomattavassa osassa hallintoasioita asian vireillepano, selvityspyyntöjen ja niihin annettavien vastausten lähettäminen sekä päätösten tiedoksianto tapahtuvat postitse.

Postilain tiedoksiantomenettelyä koskeva sääntely on yleispalvelun tarjoajaa koskevaa sääntelyä. Näin ollen tiedoksiantomenettelyn toteuttamista ja käytettävissä olosta huolehtimista koskevat tehtävät kuuluvat yleispalvelun tarjoajan vastuulle postilaissa määritellyn yleispalveluvelvollisuuden kautta. Ei kuitenkaan ole perusteltua, että tiedoksiantomenettelyä koskevan julkisen hallintotehtävän hoitaminen ja siitä seuraava virkavastuu asetettaisiin vain yleispalvelun tarjoajalle, koska viranomaiset voivat vapaasti kilpailuttaa palvelun tarjoajansa ja valita kirjeiden jakelijaksi myös muun postiyrityksen kuin yleispalvelun tarjoajan. Jos julkisen hallintotehtävän hoitamista ja virkavastuuta ei ulotettaisi myös muiden postiyritysten viranomaisten kanssa tekemiensä sopimusten nojalla tavallisina kirjeinä toimittamiin tiedoksiantoihin, ei virkavastuu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti koskisi koko julkista hallintotehtävää. Virkavastuuta ei voida rajata vain julkiseen hallintotehtävään sisältyvään julkisen vallan käyttöön, vaan se tulee valtioneuvoston suorittaman yleisarvioinnin puuttuessa muotoilla tavanomaisesti koskemaan koko julkista hallintotehtävää (PeVL 47/2021 vp).

Vaikka tiedoksiantomenettely kytkeytyykin olennaisesti yhteisöjen ja yksilöiden keskeisiä oikeuksia koskevaan päätöksentekoon tiedoksiantojen sisällön kautta, on postilain 21 §:n mukaisessa tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta huolehtimisesta ja käytännön toteuttamisesta lähtökohtaisesti kyse palvelun tuottamisesta. Tiedoksiantomenettely itsessään ei sisällä yksilön tai yhteisön keskeisiä oikeuksia koskevaa päätöksentekoa, vaan tiedoksiantomenettelyn tarkoitus on varmistaa tällaisten päätösten toimittaminen vastaanottajille. Jotta postilain yleispalveluvelvoitteen ulkopuolelle jääviin viranomaiskirjeisiin sisältyvien tiedoksiantojen jakelusta voidaan varmistua, on tiedoksiantomenettelyä koskeva julkinen hallintotehtävä tarkoituksenmukaista osoittaa yleispalvelun tarjoajan lisäksi myös muille postiyrityksille, joiden kanssa viranomaiset voivat sopia viranomaiskirjeiden jakelusta.

Ministeriö korostaa, että viranomaiskirjeet, eivätkä siten myöskään tiedoksiantokirjeet kuulu yleispalveluvelvoitteen alaisuuteen. Tämä käy ilmi postilain 15 §:stä, jonka mukaan kirjeitä ja paketteja koskeva yleispalveluvelvoite koskee ainoastaan käteismaksullisia, kuten postimerkillisiä lähetyksiä. Käteismaksullisia yleispalveluvelvoitteen alaisia postilähetyksiä keräilee ja jakelee Suomessa vain yleispalvelun tarjoaja. Muita kirjelähetyksiä jakelevat myös monet muut postiyritykset.

Yleispalveluvelvoitteen ja yleispalvelun alaisten tuotteiden sekä tiedoksiantomenettelyn, sen käytettävissä olosta huolehtimisen ja käytännön toteuttamisen suhde on lakiehdotuksen valmistelun aikana aiheuttanut tulkintaongelmia ja asiaa on lakiehdotuksen jatkovalmistelussa selkeytetty. Tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta huolehtiminen ja se, että palvelun tulee vähintään yleispalvelun tarjoajan toimesta olla saatavilla koko maassa, tulee ministeriön kannan mukaan erottaa toisistaan. Tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta huolehtiminen kuuluu osaksi yleispalvelua olemalla lausunnoissa esiin nostetulla tavalla palvelu, jonka tulee olla tarjolla koko maassa. Tiedoksiantokirjeet eivät kuitenkaan tuotteena kuulu yleispalveluvelvoitteen alle.

Tiedoksiantomenettely on käytössä monissa erilaisissa viranomaistoiminnoissa ja oikeudenkäyttöön liittyvissä menettelyissä. Tämän takia on tarpeen velvoittaa yleispalvelun tarjoaja huolehtimaan laissa säädetyn tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta koko maassa siinä laajuudessa, kun se koskee postipalvelua. Sähköisen asiointin lisääntymisestä huolimatta hallinnon tarpeet luovat edelleen keskeisen perusteen postipalvelujen ja erityisesti postitse toteutettavan tiedoksiantomenettelyn olemassa ololle. Vaikka viranomaisen kanssa voi nykyään laajalti asioida sähköisesti, yleispalvelun tarjoaja edelleen tarpeen velvoittaa huolehtimaan tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta. Käytettävissä olosta huolehtiminen on olennaista sen varmistamiseksi, että viranomaiset voivat postitse joko tavallisena tiedoksiantona tai todisteellisesti antaa henkilölle tiedoksi heihin keskeisesti vaikuttavia asioita ilman, että tarvitsee turvautua haastemiestiedoksiantoon.

Ministeriö yhtyy oikeusministeriön huomioon siitä, että julkisen hallintotehtävän alihankinta ei ole mahdollista, ellei tästä ole laissa erikseen säädetty. Voimassa olevan postilain 21 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajalla on mahdollisuus alihankintana sopia, että toinen yritys tarjoaa tiedoksiantopalveluja. Asiaa on käsitelty tarkemmin vastineen kohdassa 3.

Ministeriö yhtyy Posti Oy:n esittämään huomioon tiedoksiantokirjeiden kulkunopeutta koskevasta vaatimuksesta. Asiaa on käsitelty tarkemmin vastineen kohdassa 3.

#### **d. Osoite- ja sijaintitiedot sekä niiden luovuttamista koskevat turvallisuusnäkökulmat**

**KKV:n** mukaan mainittujen tietojen saannissa on ollut ongelmia ja esitetyt muutokset voisivat helpottaa kilpailijoiden tietojen saantia sekä sitä kautta lisätä kilpailua esimerkiksi yrityskirjeiden jakelussa. Myös **työ- ja elinkeinoministeriö** pitää ehdotusta kannatettavana, sillä sen voidaan arvioida edistävän uusien yritysten markkinoille pääsyä ja niiden toimintaedellytyksiä.

**JYS** katsoo, että postilaatikoiden sijaintikoordinaattien hinnoittelu jää hallituksen esityksen perusteella tarpeettoman avoimeksi ja on omiaan heikentämään muiden postiyriyten mahdollisuutta kilpailla tehokkaasti Posti Oy:n kanssa. Datan avoimuutta olisi tarpeen parantaa esimerkiksi siten, että Posti Oy:n tulisi postilaatikon sijaintitietojen ohella toimittaa muille postiyrityksille maksutta myös hallussaan olevat jakelupalvelujen tarjoamisen kannalta olennaiset tiedot iäkkäistä ja muita erityistarpeita omaavista postinsaajista. Muut postiyriykset tarvitsevat toimintaansa varten Posti Oy:ltä riittävän täsmälliset tiedot siitä, mihin postinsaaja haluaa postinsa jaettavan. Näiden jakeluun merkittävästi vaikuttavien tietojen pitäminen pelkästään Posti Oy:n hallinnassa estää omalta osaltaan kilpailun syntymistä. JYS toivoisi, että hallituksen esitykseen lisättäisiin postilaatikon sijaintitietojen ohella myös muut datan avoimuuteen liittyvät elementit ja että

postilaissa säädettäisiin kattavasti Posti Oy:n velvollisuudesta luovuttaa jakelun kannalta tarpeelliset tiedot muille jakeluyrityksille.

**Posti Oy** katsoo, että vaatimus ilmaiseen tietojen luovuttamiseen olisi kilpailuoikeudellisesti syrjivää avoimessa kilpailussa ja markkinaehtoisessa liiketoiminnassa. Posti Oy:n mukaan ehdotettu postilaatikoiden sijaintitietojen maksuton luovutusvelvollisuus loukkaisi perustuslain turvaamaa omaisuuden suojaa. Ehdotuksen mukaan Posti Oy:n pitää toimittaa tietojen luovuttamista koskevat pyynnot Liikenne- ja viestintävirastolle, joka tekee päätöksen luovuttamisesta tai kiellosta. Posti Oy on tyytyväinen lakiesitykseen tehtyihin täsmennyksiin.

**Oikeusministeriö** toteaa lausunossaan, että 38 ja 39 §:n sanamuotoja tulisi täsmentää, jolloin sääntely muodotuisi tarkkarajaisemmaksi ja täsmällisemmäksi. Lisäksi ehdotetun 39 § :n 3 momentin muotoilu jättää oikeusministeriön mukaan avoimeksi sen, milloin sijaintitietoja ei olisi velvollisuus luovuttaa. Oikeusministeriö kiinnittää lausunossaan huomiota myös Liikenne- ja viestintäviraston asiassa tekemään arvioon ja päätöksentekoon. Ehdotetun 3 momentin perusteella ei ole selvää, tekeekö päätöksen luovutuksesta itse asiassa aina Liikenne- ja viestintävirasto arvioituaan, voiko tietojen luovuttaminen vaarantaa tietosuojaa, kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta, jolloin yleispalvelun tarjoajalle asetettu velvollisuus luovuttaa tietoja olisi kuitenkin aina alisteinen viranomaisen päätökselle, vai onko niin, että yleispalvelun tarjoaja joissakin tilanteissa päättää asiasta itse.

**Puolustusministeriö** kannattaa postilain 38 §:ään ja 39 §:ään lisättäväksi ehdotettuja uusia säännöksiä. Sen arvioiminen, voisiko esimerkiksi kansallinen turvallisuus tai maanpuolustus vaarantua, tulisi kuitenkin kuulua asianomaisten vastuuviranomaisten, kuten turvallisuusviranomaisten tehtäväksi. Esityksestä ei käy ilmi, miten luovuttaminen on tarkoitus toteuttaa. Puolustusvoimien kriittisten kohteiden ja etenkin avainhenkilöstön osalta sijaintitietojen luovuttaminen ei voi tapahtua automaattisesti, koska samalla tultaisiin luovuttaneeksi käytännössä myös henkilö-osoitetietoja ulkopuolisille tahoille. Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että oikeus saada tietoja ei koskisi Puolustusvoimien erityissuojattavien kohteiden tai henkilöstön osoite- ja sijaintitietoja tai että Puolustusvoimien erityissuojattavien kohteiden tai henkilöstön osoite- ja sijaintitietoja ei saisi luovuttaa edelleen.

**Suojelupoliisin** mukaan etenkin yksityisyyden suojan kannalta on merkityksellistä, että lainkohtien nojalla tietoja voitaisiin käyttää ainoastaan postitoiminnan suorittamiseen. Tietoja ei siten voitaisi luovuttaa edelleen muihin käsittelytarkoituksiin tai muille toimijoille. Suojelupoliisi arvioi, että ehdotettu tietojen luovutusvelvollisuus ei muodostu kansallisen turvallisuuden kannalta vähämerkitykselliseksi. Suojelupoliisi pitää perusteltuna esityksen lähtökohtaa, jonka mukaan viranomaisen tulee varmistua siitä, ettei tietoja luovuteta tahoille, jotka voivat käyttää niitä turvallisuutta vaarantaviin tarkoituksiin. Suojelupoliisin ja Puolustusministeriön mukaan postiyritysten luotettavuuden arvioinnista säätämistä tulee tarkastella mahdollisimman pian.

**Tietosuojavaltuutetun toimiston** mukaan tiedonsaantioikeuksia koskevat säännösehdotukset (35 h §, 38 §:n 5 momentti ja 39 §:n 4 momentti) tulisi arvioida huolellisesti perustuslakivaliokunnan vakiintunut tiedonsaantioikeuksia koskeva lausuntokäytäntö huomioiden. Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää ehdotuksen tavoitetta sen perusteet huomioiden sinänsä kannatettavana. Tietosuojavaltuuteun kiinnittää huomiota siihen, että tietosuoja-asetuksen säännökset ja erityisesti asetuksen 24 artiklassa säädetty rekisterinpitäjän vastuu huomioiden rekisterinpitäjällä on suoraan tietosuoja-asetuksesta seuraava oikeus ja velvollisuus olla luovuttamatta tunnistettua tai

tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja tilanteessa, jossa tietojen luovuttaminen johtaisi henkilötietojen suojan vaarantumiseen. Asiaan ei liity kansallista liikkumavaraa, eikä siitä näin voitaisi säätää kansallisesti toisin. Näin ollen säännösehdoituksessa tarkoitetuissa tilanteissa postiyritys (38 §) tai yleispalveluntarjoaja (39 §) taikka Liikenne- ja viestintävirasto ei voisi päättää henkilötietojen luovuttamisesta tilanteessa, jossa päätös voisi vaarantaa tietosuojaa.

Ehdotetuissa 38 §:n 5 momentissa ja 39 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on mahdollista, että Liikenne- ja viestintävirasto tekisi säännönmukaisesti rekisterinpitäjän vastuulle kuuluvia päätöksiä henkilötietojen käsittelystä päättäessään henkilötietojen luovuttamisesta postiyrittäjän tai yleispalvelun tarjoajan puolesta. Tietosuojavaltuutettu ei voi tukea säännösehdoituksia niiden nykymuodossa ja katsoo, että ehdotetut säännökset tulee niiden nykyisessä muodossa poistaa. Sikäli kuin asia on ratkaistavissa ehdotettujen säännösten sanamuotoa täsmentämällä, tietosuojavaltuutettu pitää tarpeellisena ehdotettujen säännösten uudelleenmuotoilua.

**Medialiitto ja Uutismedian liitto** kannattavat kirjausta siitä, että Liikenne- ja viestintävirasto toimii päättävänä viranomaisena tilanteessa, joissa sijaintitietojen luovuttaminen voisi vaarantaa tietosuojaa, kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Lehtijakelun kilpailun mahdollistamiseksi on tärkeää, että postitoiminnan hoitamisessa tarpeelliset osoitetiedot postilaatikoiden tarkasta sijainnista ja niiden sijaintikoordinaatit ovat kaikkien jakeluyritysten saatavilla. **PAU:n** mukaan esityksessä oleva lisäys tietosuojasta, kansallisesta turvallisuudesta ja maanpuolustuksesta ei riittävä. Lisäksi PAU nosti lausunnossaan esiin turvakiellot ja tietojen luovuttamista koskevan kiellon alaiset tilanteet.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: täsmennetään lakiehdotuksen 38 ja 39 §:ää puolustusministeriön, oikeusministeriön ja tietosuojavaltuutetun toimiston lausuntojen perusteella.**

Lakiehdotuksessa 39 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi yleispalvelun tarjoajan tiedonantovelvollisuuden osalta. Yleispalvelun tarjoajan olisi luovutettava toiselle postiyrittäjälle maksutta kaikki tämän postitoiminnan harjoittamisessa tarpeelliset postilaatikoiden sijaintia koskevat osoitetiedot. Postilaatikoiden tarkkojen sijaintikoordinaattitietojen luovuttamisesta yleispalvelun tarjoaja voisi periä muilta postiyrittäjiltä kohtuullisen maksun kustannustensa kattamiseksi.

Postiyrittäjät voisivat siten halutessaan ostaa yleispalvelun tarjoajalta myös osoitetietoja tarkempia tietoja postilaatikoiden sijainnista ja helpottaa jakelua sellaisiin postilaatikoihin, joiden tarkka sijainti ei selviä pelkän katuosoitteen perusteella. Palvelu tulisi toteuttaa kustannusperusteisella hinnalla sekä avoimin ja syrjimättömin ehdoin. Lakiehdotuksen tavoitteena on estää harhaanjohtava hinnoittelu ja sitä kautta kilpailun estäminen. Palvelun hinnan määräytyminen tulisi sitoa esimerkiksi yrityksen toiminta-alueella olevien jakelupisteiden määrään niin, että palveluhinnaston avulla olisi mahdollista arvioida palvelun ostamisesta aiheutuvat kustannukset. Näin varmistettaisiin palvelun hinnoittelun läpinäkyvyys ja tarjottaisiin postiyrittäjille parempi mahdollisuus suunnitella toimintaansa sekä edistää virheettömän jakelun toteutumista. Lisäksi palvelun avoimella hinnoittelulla osaltaan poistettaisiin alalle pääsyn esteitä.

Sijaintikoordinaattitietojen luovutuksesta perittävillä maksuilla yleispalvelun tarjoajan olisi mahdollista rahoittaa postilaatikoiden sijaintitietojen keräilyä, päivittämistä ja ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi ministeriö toteaa, että reittisuunnitelmat kuuluisivat jatkossakin kunkin yrityksen oman suunnittelun piiriin, joten tietoja esimerkiksi

yleispalvelun tarjoajan reittisuunnitelmista ei velvoitettaisi säännöksen nojalla luovuttamaan.

Postilaatikoiden sijaintia koskevien osoitetietojen maksuttomalla luovutusvelvollisuudella varmistettaisiin, että muut postiyrietykset saavat halutessaan yleispalvelun tarjoajalta tiedot postilaatikoiden tarkasta sijainnista postitoimintansa hoitamiseksi. Postilaatikoiden sijaintia koskevien osoitetietojen maksuton saatavuus avaisi muille postiyrietyksille paremmat mahdollisuudet päästä markkinoille, kehittää omaa liiketoimintaansa ja tuoda postinsaajille ja markkinoille uusia palveluita. Nykyinen sääntely muodostaa selkeän alalle pääsyn esteen, kun otetaan huomioon yleispalvelun tarjoajan lain 44 §:n mukainen yksinomaisen määräysvalta päättää postilaatikoiden sijainnista. Postilaatikoiden sijaintitietojen osalta ei siten ole kyse yleispalvelun tarjoajan liiketoiminnassa syntyneestä tietoineksesta, vaan lailla yleispalvelun tarjoajalle annetun erityisoikeuden käyttämisestä. Muut postiyrietykset ovat velvollisia jakamaan kirjepostin näihin postilaatikoihin.

Velvollisuus luovuttaa postilaatikoiden sijaintia koskevat osoitetiedot maksutta madaltaisi markkinoille tulon esteitä sellaisilta yrityksiltä, joilla ei ole taustaa lehtijakelussa ja sitä kautta valmiiksi tietoa postilaatikoiden sijainnista. Yrietykset pystyisivät näin suunnittelemaan reittejään jo ennen kirjejakelun aloittamista. Markkinoille tulon esteitä madaltamalla mahdollistettaisiin uusien toimijoiden pääsy markkinoille. Ilman postilaatikoiden sijaintitietoja toiminta on mahdotonta riippumatta siitä, mitä kautta tiedot on hankittu. Lisäksi osoitetietojen maksuton luovuttaminen osaltaan edesauttaisi virheettömän jakelun toteutumista. Virheetön jakelu ilman turhia viivästyksiä edellyttää, että kaikilla postiyrietyksillä on mahdollisimman tarkka tieto postilaatikoiden sijainnista.

Ehdotus merkitsee viranomaisen mahdollisuutta rajoittaa omistajan oikeutta määrätä omaisuutensa käytöstä perittävän vastikkeen suuruudesta (PeVL 2/1988 vp). Ehdotetun sääntelyn mukaan yleispalvelun tarjoajan tulisi luovuttaa postilaatikoiden sijaintia koskevat osoitetiedot toiselle postiyrietykselle maksutta. Tilannetta on siten arvioitava perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatu n omaisuuden suojan näkökulmasta.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että ehdotuksessa on ensi sijassa kysymys postimarkkinoilla toimivien yritysten välisistä suhteista ja kilpailuedellytyksistä. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut, että sääntelyn kohdistuessa pörssiyrityksiin tai muihin varallisuusmassaltaan huomattaviin oikeushenkilöihin, lainsäätäjän liikkumavara on omaisuuden suojan näkökulmasta lähtökohtaisesti suurempi kuin silloin, kun sääntelyn vaikutukset muodostuvat hyvin välittömiksi oikeushenkilön taustalla olevien luonnollisten henkilöiden asemalle (PeVL 61/2002 vp, PeVL 34/2000 vp). Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa edellä selostettuun ja toteaa, että ehdotetussa 39 §:n 2 momentin mukaisen yleispalvelun tarjoajan tiedonantovelvollisuutta koskevan pykälän osalta kyse on sellaisesta elinkeinotoiminnan harjoittamisen vapauteen liittyvästä rajoituksesta, jota voidaan pitää omaisuuden erityisluonne eli postilaatikoiden sijaintia koskevat osoitetiedot huomioon ottaen perustuslainmukaisena, kun rajoitus eli ehdotettu 39 §:n 2 momentin mukainen velvoite luovuttaa näitä edellä mainittuja osoitetietoja perustuu lain täsmällisiin säännöksiin ja sitä voidaan pitää omistajan kannalta kohtuullisena ottaen huomioon, että postilaatikoiden tarkkojen sijaintikoordinaattitietojen luovuttamisesta yleispalvelun tarjoaja voisi periä muilta postiyrietyksiltä kohtuullisen maksun kustannustensa kattamiseksi.

Postitoiminnassa tietojen hyödyntämistä ja digitalisointia koskevat velvoitteet ovat tällä hetkellä varsin vähäisiä. Esimerkiksi kuljetusten yhdistelemisen näkökulmasta tietoja ei ole juurikaan avattu toimialan käyttöön. Olennaisten tietojen avaamisella voisi olla monia

positiivisia vaikutuksia toimialalle ja kuluttajille. Postipalveluissa olennaisten tietojen avaaminen synnyttäisi logistiikka-alan yrityksille uudenlaisia mahdollisuuksia kehittää omaa liiketoimintaansa ja tuoda markkinoille uusia palveluja. Erityisesti hyötyisivät alan pienet ja keskisuuret toimijat, joilla ei ole tähän mennessä ollut kapasiteettia kerryttää omaa mittavaa tietoaaineistoa.

Olennaisten tietojen avoimuuden osalta on huomioitava, että Posti Oy on toiminut Suomen postimarkkinoilla hallitsevassa asemassa vuosien ajan, jolloin se on pystynyt kehittämään ja järjestämään keräily- ja jakeluverkkonsa kattamaan koko Suomen. Tästä syystä Posti Oy:lle on kertynyt muihin alan toimijoihin verrattuna varsin mittava tietokokonaisuus. Posti Oy:n luovuttamista tiedoista olisi ainakin alkuvaiheessa todennäköisesti enemmän hyötyä muille toimijoille, kuin mitä Posti Oy voisi itse hyötyä muiden tiedoista. Toisaalta velvollisuus luovuttaa olennaisia tietoja voisi mahdollisesti tasoittaa Posti Oy:n pitkäaikaisen hallitsevan markkina-aseman takia syntynyttä tiedollista epäsuhtaa postimarkkinoilla, mikä olisi viime kädessä koko logistiikkasektorin etu. Ajan myötä markkinat voisivat kehittyä sellaiseksi, että myös Posti Oy pääsisi enenevässä määrin hyötymään muiden toimijoiden avaamista tiedoista.

Olennaisten tietojen avaamiseen laajasti toimialan käyttöön liittyy myös tiettyjä haasteita. Ensinnäkin postitoiminnassa jakelureitit muuttuvat jatkuvasti muun muassa asiakkaiden tekemien tilausten muutosten ja postiyriyksen tekemän reittioptimoinnin seurauksena. Postiyrityksillä on myös hyvin vaihtelevia tapoja ylläpitää ja päivittää reittitietoja, minkä vuoksi reittitietojen saattaminen yhteismitallisiksi kaikkien käyttöön voi osoittautua taloudellisesti ja hallinnollisesti raskaaksi. Lisäksi vuonna 2018 käydyn keskustelun yhteydessä nousi esiin haasteita, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä ja omaisuuden suojaa. Postipalvelujen osalta täytyy huomioda, että palveluja koskeviin tietoihin sisältyy perustuslaissa turvautun yksityiselämän suojaan, kirjesalaisuuteen ja henkilötietosuojaan liittyviä tietoja, joiden avaamisen suhteen täytyy käyttää erityistä harkinnanvaraisuutta. Ministeriö arvioi, että data avoimuus on asia, jota on syytä pitää esillä jatkossakin, mutta postilain osalta näihin ei esitetä muutoksia tältä osin.

Ministeriö yhtyy puolustusministeriön huomioon. Näin ollen lakiehdotuksessa sen arvioiminen, voisiko esimerkiksi kansallinen turvallisuus tai maanpuolustus vaarantua, voidaan muuttaa asianomaisten turvallisuusviranomaisten tehtäväksi. Uutta ehdotettua muotoilua käsitellään tarkemmin vastineen kohdassa 3.

Ministeriö yhtyy oikeusministeriön huomioon 38 ja 39 §:ssä käytettyjen muotoilujen epäselvyydestä. Uutta ehdotettua muotoilua käsitellään tarkemmin vastineen kohdassa 3.

Ministeriö yhtyy tietosuojavaltuutetun toimiston huomioon tiedonsaantioikeuksia koskevien säännösehdoitusten (35 h §, 38 §:n 5 momentti ja 39 §:n 4 momentti) päällekkäisyydestä suhteessa tietosuojasetukseen. Uutta ehdotettua muotoilua käsitellään tarkemmin vastineen kohdassa 3.

#### **e. Vaikeakulkuisen saaristoalueen määritelmä**

**Työ- ja elinkeinoministeriö** kannattaa vaikeakulkuisen saaristoalueen määritelmää koskevaa ehdotusta. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kannatettavana lainsäädännön selkeyttämiseen ja ymmärrettävyyden parantamiseen tähtääviä muutoksia, jotka selkeyttäisivät oikeustilaa ja vähentäisivät tulkintaerimielisyyksiä. **Posti Oy:n** mukaan ehdotettu muutos vaikeakulkuisen alueen määrittelyyn edellyttää sitä, että ELY-keskus tai sen kilpailuttamat yhteysalusliikenteen palveluntuottajat eivät ryhdy perimään korvauksia

Posti Oy:ltä kirjeiden toimittamisesta saariin yhteysaluksilla tai vaihtoehtoisesti ryhdy vaatimaan postinjakajaa kulkemaan aluksilla kirjeiden toimittamiseksi saariin. Muuten postinjakelu saaristoalueilla ajautuisi joutuisi kohtuuttomaan tilanteeseen esimerkiksi kuljetuskustannusten kasvun myötä. Posti Oy haluaa korostaa, että jakelu vaikeakulkuisilla saaristoalueilla turvataan parhaiten sillä, että valtio ylläpitää saaristossa riittävän tiheän yhteysalus- ja lossiliikenteen, joka mahdollistaa kolmipäiväisen yleispalvelukirjeiden jakelun. Saaristolain mukaan vastuu yhteysalusliikennöinnin järjestämisestä kuuluu valtiolle ja kunnille.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 5 §:n 1 momentin mukaisesti valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset. Varsinais-Suomen ELY keskus vastaa laissa saariston kehityksen edistämisestä mainitusta yhteysalusliikenteen järjestämisestä ilman kiinteää tieyhteyttä olevaan saaristoon. Lisäksi laissa liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) säädetyn maantielauttaliikenteen hankinta on keskitetty Varsinais-Suomen ELY-keskukseen. Tehtävät ovat valtakunnallisia erityistehtäviä. Maantielautta väylineen on osa maantietä ja tieverkkoa.

Saaristoalueiden yhteysalusliikenteen laajuus perustuu tällä hetkellä toimivaltaisen viranomaisen tekemään tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Postin kuljettamisesta yhteysalusliikenteen mukana ei ole säädetty lailla. Käytettävissä olevien tietojen mukaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hallinnoimilla yhteysalusreiteillä postia kuljetetaan arkipäivisin yhteysalusreitillä oleviin saariin muiden kuljetusten yhteydessä. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mukaan tällainen periaate on kirjattu yhteysalusreittien palvelusopimusten palvelutasovaatimukseen tai palvelukuvauksiin, jotka ovat sopimusasiakirjoja. Mikäli yhteysaluksella ei ole aikataulun mukaisella vuorolla saariin muuta kuljetustarvetta, ei vuoroa saatujen tietojen mukaan ajeta pelkästään postin kuljettamiseksi. Sen sijaan posti kuljetettaisiin seuraavan toteutuvan vuoron yhteydessä.

Postinjakaja ei ministeriön saamien tietojen mukaan tällä hetkellä tyypillisesti itse kulje saareen, vaan posti kulkee yhteysliikenteen mukana. Lisäksi osassa saarista on ollut postin osa-aikaisia työntekijöitä, jotka ovat jakaneet postin saarissa edelleen. Osassa saarista taas on sovittu yhteysalusliikenteen palveluntuottajien kanssa ELY-keskuksen sopimusten ulkopuolella sopimuksia laajemmasta postin kuljettamisesta, josta on myös laskutettu Posti Oy:tä. Joihinkin saariin Posti Oy on omalla kustannuksellaan hankkinut tarvittavan liikenteen, jotta jakelu voidaan toteuttaa postilain vaatimusten mukaisesti. Arvioidaan, että tällä hetkellä posti kulkee ELY-keskuksen hallinnoimilla reiteillä yhteysaluksissa ilman jakelusta perittäviä lisäkustannuksia 1-5 kertaa viikossa. Yleispalvelun tarjoaja on saattanut myös hankkia omia venereittejä poikkeustalouksien postinjakelun hoitamiseksi.

### **f. Yleispalvelun hinnoittelu**

**KKV, työ- ja elinkeinoministeriö ja JYS** kannattavat sitä, että yleispalvelutuotteiden kohtuullinen kate laskettaisiin erikseen kunkin yksittäisen tuotelajin sisältämän katteen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kannatettavana lainsäädännön selkeyttämiseen ja ymmärrettävyyden parantamiseen tähtääviä muutoksia, jotka selkeyttäisivät oikeustilaa ja vähentäisivät tulkintaerimielisyyksiä. KKV:n ja JYS:n mukana hinnoittelun tason ohella olennaista on mukaan se, että Posti Oy allokoisi eri tuotteidensa kustannukset

asianomaisille tuotteille läpinäkyvästi, oikeudenmukaisesti ja oikein. Tämä ehkäisisi epäasiallista ja kilpailua eliminoivaa ristiinsubventiota Posti Oy:n eri toimintojen välillä. JYS esittää, että edellä tarkoitettu kulujen allokointivelvollisuus säädettäisiin postilaissa tai ainakin huomioitaisiin hallituksen esityksessä, jotta asia ei jää usein hitaan ja kustannustehottoman jälkikäteisen viranomaisvalvonnan varaan. **Keskisuomalaisen** mukaan postipalveluiden hinnoittelussa enintään 10 prosentin kate on liian suuri. 10 prosentin kate on suurempi kuin useimpien jaettavien sanomalehtien liiketoiminnan kate.

#### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Esityksessä ehdotetaan lain 26 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että yleispalvelutuotteiden hinnoittelussa sallittu kohtuullinen kate laskettaisiin erikseen kunkin yksittäisen yleispalveluun kuuluvan tuotelajin sisältämän katteen osalta. Yleispalveluun kuuluvien postipalveluiden hinnoittelussa sallittu enintään 10 prosentin kohtuullinen kate tulisi siis laskea erikseen kullekin yleispalveluun kuuluvalla tuotelajilla. Säännöksen mukaan katetta ei saisi laskea yleispalvelulle kokonaisuutena.

Säännöstä täsmennettäisiin postidirektiivin edellyttämään suuntaan. Postidirektiivissä on hinnoittelua koskeva 12 artikla, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kunkin yleispalvelun hinnoittelu on kohtuullista, avointa ja syrjimätöntä. Myös EU:n sääntelykehys sallii yleispalvelutuotteiden kohtuullisen katteen. EU:n oikeuskäytännön mukaan hyväksyttävänä kohtuullisena katteena on pidetty 3-13 prosentin suuruista kohtuullista liikevoittoa.

Ehdotus myös vastaisi nykyistä kansallista soveltamiskäytäntöä. Kohtuullisella hinnalla tarkoitetaan hintaa, joka sisältää palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset ja kohtuullisen katteen. Palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset voivat sisältää myös toimintaan sitoutuneen pääoman tuoton. Kohtuullisena katteena pidetään enintään 10 prosentin liikevoittoa. Kansallisesti kohtuullisen katteen arviointi on jäänyt epäselväksi ristiriitaisten lain esitöiden vuoksi ja asiasta on aiheutunut tulkintaerimielisyyksiä yleispalvelun tarjoajan ja valvovan viranomaisen välillä. Liikenne- ja viestintävirasto on tulkinnut säännöstä niin, että kohtuullinen kate lasketaan kullekin yleispalvelutuotteelle erikseen, kun taas yleispalvelun tarjoaja Posti Oy:n tulkinnan mukaan kate lasketaan kaikille yleispalvelutuotteille kokonaisuutena, jolloin yksittäisen tuotteen kate saa ylittää kohtuullista 10 prosentin enimmäiskatetta. Käytännössä Posti Oy on hinnoitellut yleispalveluun kuuluvat tuotteet ja palvelut Liikenne- ja viestintäviraston tulkinnan mukaisesti.

Esitetty muutos selkeyttäisi pykälää, vähentäisi siihen kohdistuvaa tulkinnanvaraisuutta ja parantaisi oikeusvarmuutta sekä vähentäisi mahdollisten oikeusprosessien tarvetta. Muutoksella turvattaisiin kansalaisille kohtuulliset yleispalveluun kuuluvien postipalveluiden hinnat ja varmistettaisiin se, ettei katteen laskenta johda yleispalveluiden käyttäjien kannalta yksittäisen tuotelajin kohtuuttomaan hintaan. Liikenne- ja viestintävirasto valvoo vuosittain, että yleispalveluun kuuluvien tuotelajien kohdalla hinnoitteluun sisältyvä kate pysyy lain mahdollistamassa suuruusluokassa ja on viraston tulkinnan mukainen. Liikenne- ja viestintäviraston mukaan Posti Oy:n yleispalvelutuotteiden hinnoittelu ei vuonna 2021 ollut ristiriidassa kohtuullisuuden vaatimuksen kanssa siten kuin se lain esitöissä määritellään.

#### **g. Postinumerojärjestelmä**

**JYS** katsoo, että postinumerojärjestelmän hallinnointi olisi tarkoituksenmukaista siirtää Posti Oy:ltä toimivaltaiselle viranomaiselle. JYS:n mukaan postinumerojärjestelmän

hallinnointi antaa Posti Oy:lle mahdollisuuden optimoida jakelutoimintaansa kilpailua rajoittavalla tavalla.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Aikaisemmin on arvioitu postinumerojärjestelmän siirtoa viranomaistoiminnaksi (HE 272/2016 vp). Siirron arvioitiin mahdollisesti tasapainottavan järjestelmän ylläpitoa ja mahdollistavan nykyistä paremmin sen, että kaikki toimijat voisivat vaikuttaa järjestelmään tehtäviin muutoksiin. Lisäksi siirto mahdollistaisi sen, että tiedot voitaisiin avata entistä kattavammin kaikkien postiyriyten ja muiden toimijoiden käyttöön. Järjestelmän sisältämät tiedot olisivat julkisena aineistona myös mahdollista luovuttaa maksuttomasti kaikkien käyttöön.

Järjestelmän siirto viranomaiselle ja sen hoitaminen viranomaistoimintana olisi kuitenkin hallinnollisesti raskas prosessi. Tehtävä olisi Liikenne- ja viestintävirastolle uusi ja edellyttäisi uuden toiminnon perustamista virastoon sekä riittävien henkilöstö- ja muiden resurssien varaamista sitä varten. Käytännössä siirron toteuttamiseen olisi varattava myös kohtuullinen siirtymäaika, jotta se voitaisiin tehdä hallitusti ja siten, etteivät postinjakelu ja yhteiskunnan muut tärkeät toiminnot vaarannu siirron vuoksi. Siirron edellyttämien kertaluonteisten kustannusten (investoinnit tietojärjestelmiin, henkilöstön koulutus-, yms. kulut) lisäksi toiminnan ylläpito aiheuttaisi myös uusia kustannuksia (henkilöstökustannukset, ict-järjestelmät, asiantuntijapalveluiden ostot), joihin Liikenne- ja viestintäviraston toiminnassa olisi varauduttava.

Liikenne- ja viestintävirasto on valtion talousarviossa nettobudjetoitu virasto, joka kattaa toimintansa kustannukset pääosin erilaisilla maksuilla. Postilain 68 §:n mukaan postiyriitys on velvollinen suorittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle vuotuisen postitoiminnan valvontamaksun. Postilain valvontamaksua korotettiin viimeksi vuoden 2012 alusta. Käytännössä postinumerojärjestelmän siirto Liikenne- ja viestintävirastolle voisi merkitä esimerkiksi postitoiminnan valvontamaksun korotusta. Suomessa Posti Oy hallitsee kirjelmähetysten markkinoita merkittävältä osin, mikä merkitsisi sitä, että yritys maksaisi Liikenne- ja viestintävirastolle järjestelmän ylläpidon.

Postinumeroista on ajan kuluessa muodostunut yleispalvelun tarjoajan toiminnan ohjausjärjestelmä. Samaa postinumerojärjestelmää käytetään myös monessa muussa yhteiskunnan toiminnassa, kuten väestötietojärjestelmässä. Postinumerojärjestelmään pääsyä koskeva sääntely on katsottu tarpeelliseksi, koska postidirektiivin 11 a artiklan nojalla jäsenvaltioiden tulee varmistaa avoin ja syrjimätön pääsy postialan infrastruktuuriin, jos se on tarpeen käyttäjien edun suojelemiseksi ja/tai tehokkaan kilpailun edistämiseksi. Sääntely tarjoaa muille postiyrityksille mahdollisuuden saada järjestelmästä tarvitsemansa tiedot.

Lisäksi on huomioitava, että siirron myötä Posti Oy:n kustannukset järjestelmään liittyen eivät pienene vastaavasti, koska yhtiö tarvitsisi edelleen järjestelmää tuotantonsa ohjaamiseen. Yllä esitetyin perustein postinumerojärjestelmän siirtäminen mahdolliselle muulle toimijalle kuin Liikenne- ja viestintävirastolle olisi myös haastavaa. Postinumerojärjestelmän ylläpito on tarkoituksenmukaisinta osoittaa yleispalvelun tarjoajana toimivan Posti Oy:n hoidettavaksi, eikä esityksessä päädytty ehdottamaan postinumerojärjestelmän ylläpidon siirtämistä pois yleispalvelun tarjoajan vastuulta.

### **h. Toimitusehdot ja hinnastot**

**KKV** ja **JYS** pitävät kannatettavana muutosehdotusta, jonka mukaan postiyriyten toimitusehtojen ja hinnastojen julkistamisvelvollisuus koskisi vain yleispalvelutuotteita. JYS toteaa kuitenkin, että Posti Oy:llä on yleispalvelutuotteiden ohella useita muita jakelutuotteita, joissa sillä on määräävä markkina-asema ja joita koskevien hinnastojen ja toimitusehtojen tulee siten olla tasapuolisia, syrjimättömiä ja läpinäkyviä. JYS toivoisi hallituksen esityksessä todettavan nimenomaisesti, että hinnastojen ja toimitusehtojen julkistamisvelvollisuuden rajaaminen postilaissa yleispalvelutuotteisiin ei rajoita kilpailulainsäädännön asettamia velvollisuuksia hinnastojen ja toimitusehtojen julkaisuun ja soveltamiseen liittyen. KKV toteaa lausunnossaan, että toistaiseksi postiyriyksistä ainoastaan Posti Oy on julkaissut kilpailujen postipalvelujen hinnastot. Postitoimijoiden hinnoittelu on kuitenkin osin asiakahkoista, joilloin hinnastojen julkaisemisen todellinen vaikutus jää vähäiseksi. Jos postiyritys tarjoaa kuluttajille postipalveluja, on sen huolehdittava ehtojensa saatavilla olosta myös kuluttajasuojalainsäädännön perusteella.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Postilain 41 §:ssä on määritelty, että postiyriyksen tulee julkaista sivustoillaan toimitusehdot ja hinnastot. Ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista, että laissa veloitetaan julkaisemaan myös yrityshinnastot ja toimitusehdot. Pykälän nykyiset toimitusehdot ja hinnastot koskevat sanamuodot ovat ajalta, jolloin Suomessa toimi vain yksi kirjepalveluita tarjoava yritys. Nykyään Suomessa toimii useita kirjepalveluita tarjoavia yrityksiä vapaasti kilpailuilla markkinoilla. Esiitetty muutos ehdotetaan tehtäväksi, koska ei ole tarkoituksenmukaista, että postilaissa veloitetaan julkaisemaan toimitusehdot ja hinnastot muiden kuin yleispalveluun kuuluvien postipalvelujen osalta. Muut kuin yleispalveluun kuuluvat postipalvelut toimivat markkinaehtoisesti kaupallisten sopimusten pohjalta, eikä niistä erikseen säädetä postilaissa. Ministeriö katsoo, ettei yksityisoikeudellisten sopimusehtojen osalta ei ole perusteltua edellyttää, että niistä säädettäisiin laissa. Valiokunnan harkittavaksi jää, pitäisikö sopimusehtojen määrittelyä jollakin tavalla rajata. Muissa yleispalveluvelvoitetta koskevissa laeissa on käytetty kohtuullisuusklausuuleita, joiden mukaan toimitusehtoihin ei saa sisältyä kohtuuttomia ehtoja tai säännöksiä.

#### **i. Lokerikkojakelu**

**JYS** nostaa lausunnossaan esiin, että postilain muutoshankkeen yhteydessä käydyistä keskustelusta huolimatta hallituksen esityksessä ei ole käsitelty lokerikkojakelun edistämistä. JYS pitäisi lokerikkojakelun edistämistä kannatettavana, koska se johtaisi luukkujakelua pienempiin jakelukustannuksiin ja edesauttaisi siten jakelutoiminnan säilymistä ja jakeluhintojen pysymistä kohtuullisina. Lokerikkojakelu mahdollistaisi myös kookkaampien jakelutuotteiden turvallisemman jättämisen postinsaajan ulottuville tilanteissa, jossa hän ei ole vastaanottamassa lähetystä sitä toimitettaessa.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Lokerikkojakeluun siirtymistä on pohdittu perusteellisemmin viimeksi vuonna 2017 voimaan astuneen postilain muutoksen yhteydessä (HE 272/2016 vp). Tällöin lokerikkojakelusta kirjattiin lakiin seuraavasti: "Kerrostalojen asuinhuoneistoihin jaettavat kirjelähettykset on kannettava kerrostalokohtaisesti lokerikkoihin tai huoneistokohtaisesti postiluukkuihin."

Pykälän mukaisesti kiinteistönomistajat voivat halutessaan asentaa lokerikot, mutta sitä ei nimenomaisesti lainsäädännössä veloiteta. Postiyriyksen tehtävänä on sopia jokaisen kerrostalon kohdalla erikseen, suoritetaanko jakelu lokerikkoihin vai huoneistokohtaisesti

postiluukkuihin. Asunto-osakeyhtiö tekee päätöksen siitä, kumpaa jakelukäytäntöä taloyhtiössä noudatetaan. Jos kerrostaloon on asennettu lokerikko ja asunto-osakeyhtiö on sopinut postiyrityksen kanssa lokerikkojakelusta, voi yksittäinen asunnonomistaja kuitenkin sopia postiyrityksen kanssa huoneistokohtaisesta jakelusta kohtuullista maksua vastaan. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä postin huoneistokohtaisesta jakelusta postilain 48 §:n mukaisesti.

Hallituksen esityksessä (HE 272/2016) lokerikkojakelun hyvinä puolina nähtiin jakeluyritysten työtaakan keventäminen ja uusien palvelukonseptien mahdollistaminen. Lisäksi lokerikkojakeluun siirtymisellä on nähty olevan positiivisia vaikutuksia postinjakajien työturvallisuuteen monien työtapaturmien sattuessa hissittömissä porraskäytävissä etenkin talviaikoina. Lokerikkojakeluun siirtyminen nopeuttaisi jakelua ja alentaisi näin jakelukustannuksia. Lokerikkojakelulla voitaisiin myös helpottaa pakettien jakelua ja noutoa, joiden tärkeys korostuu verkkokaupan kasvun myötä. Lokerikkojakelulla on myös nähty olevan omaisuuden ja tietojen turvaa edistäviä vaikutuksia, kun jakelukärryä tai muuta laitetta ei tarvitsisi jättää näkyvistään huoneistokohtaisen jakelun ajaksi.

Hankkeen valmistelun yhteydessä järjestetyissä kuulemisissa ajatus lokerikkojakeluun siirtymisestä herätti myös vastustusta. Lokerikkojakelun huonoina puolina nähtiin etenkin postilähetysten turvallisuus, paloturvallisuuteen liittyvät seikat ja taloyhtiöille koituvat kustannukset. Monet taloyhtiöt ovat sellaisia, ettei niiden aulaan ole mahdollista sijoittaa lokerikkoja joko tilanpuutteen tai erinäisten turvallisuusmääräysten vuoksi. Mikäli lokerikkojakelusta tehtäisiin pääsääntö, tulisi samalla tarkastella muuta sääntelyä ja niihin mahdollisesti tarvittavia muutoksia, kuten kaavojen suojelumääräyksiä ja muuta rakennussuojelusääntelyä sekä pelastusturvallisuuteen liittyvää sääntelyä.

Kuten todettu, lokerikkojakelua käsiteltiin laajasti edellisessä postilain uudistuksessa, jolloin kirjaus muutettiin jo mahdollisuudeksi jakaa myös lokerikkoihin. Näin ollen ministeriö ei koe, että asiaa olisi syytä ottaa uudelleen arvioitavaksi tässä postilain muutoksessa, vaan lokerikkojakelua tulisi edistää muulla tavoin, kuin postilain velvoittein. Tulevaisuudessa voitaisiin mahdollisesti tarkemmin tarkemmin selvittää, millä tavoin lokerikkojakelusta voitaisiin tehdä taloyhtiöille houkuttelevampi vaihtoehto, mutta ministeriö ei koe, että pakottavalla lainsäädännöllä päästäisiin parhaisiin tuloksiin. Lokerikkojakelun edistäminen edellyttää hallinnonrajat ylittävää yhteistyötä ja vuoropuhelua. Ministeriön arvion mukaan lokerikkojakelua ei ole syytä selvittää tarkemmin postilain muutoksen yhteydessä, sillä jo nyt lokerikkojakelu on tehty mahdolliseksi.

#### **j. Hankintamenettelyn kehittäminen sen poistamisen sijaan**

**KKV** yhtyi lausunnossaan hallituksen esityksen näkemykseen siitä, että nykyistä hankintamenettelyä ei voida pitää onnistuneena. Esityksessä ei kuitenkaan arvioitu menetteyn mahdollista kehittämistä. KKV:n mukaan hankintamenettelyn kehittämisellä olisi mahdollisesti voitu ratkaista myös sanomalehtijakeluun liittyviä haasteita ilman tarvetta valtionavustukseen. **JYS** katsoo, että hankintamenettelyn säilyttäminen postilaissa olisi perusteltua. Säännöksen tavoitteena olevien hyötyjen saavuttamisen kannalta keskeistä on, miten ja missä laajuudessa Posti Oy toteuttaisi kilpailutusvelvoitteensa. Kilpailuttamisen tehokkuutta lisäisi myös kilpailutettavien alueiden maantieteellisen laajuuden määrittäminen tarkoituksenmukaisiksi kokonaisuuksiksi. Hallituksen esityksessä olisi syytä arvioida myös laajemman hankintamenettelyn mahdollisuutta ja sen mukanaan tuomia hyötyjä.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Hankintamenettely kilpailutusvelvollisuuden kautta tuli voimaan 1.7.2018 (HE 272/2016 vp) tavoitteinaan mahdollistaa uusien jakelutoimijoiden pääsy markkinoille, uusien liiketoimintamallien syntyminen, parempien palveluiden kehittyminen postimarkkinoilla sekä jakelusta aiheutuvien kustannusten alentaminen. Onnistuessaan hankintamenettely olisi lisännyt uusien toimijoiden määrää ja sitä kautta johtanut alhaisempiin jakelukustannuksiin haja-asutusalueilla. Kilpailutusvelvollisuudella haluttiin varmistaa postinsaajien tasa-arvoisuus koko maassa ja turvata ennen kaikkea sanomalehtien jakelu myös haja-asutusalueilla viitenä päivänä viikossa.

Postilain velvoittamana yleispalvelun tarjoaja Posti Oy on toteuttanut kilpailutuksen vuosittain vuodesta 2018 lähtien Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemillä alueilla. Posti Oy on voittanut kilpailutuksen jokaisena vuonna pääosin kaikilla kilpailutetuilla alueilla. Kilpailutusvelvollisuuden piirissä on noin 80 prosenttia Suomen maantieteellisestä alasta, mutta ainoastaan noin 25 prosenttia väestöstä. Näin ollen kilpailutetuilla alueilla jakeluetaisyydet ovat pitkiä ja yksikkökustannukset korkeita.

Kilpailutuksen tulokset ovat jääneet vaatimattomiksi, eikä uusia jakelutoimijoita ole tullut markkinoille tai uusia liiketoimintamalleja syntynyt. Kilpailutukseen osallistuneiden toimijoiden määrä on myös laskenut vuosittain. Vuonna 2018 järjestetyssä kilpailutuksessa tarjouksen Posti Oy:lle jätti 33 yritystä, kun taas vuonna 2021 tarjouskilpailuun osallistui enää 7 yritystä. Myöskään jakelukustannukset tai jakelusta perittävät hinnat eivät ole merkittävästi alentuneet. Lakisääteinen hankintamenettely ei estä Posti Oy:tä hyödyntämästä jakelutoimintaa alihankintana kaupallisin perustein. Hankintamenettelyllä ei ole pystytty ratkaisemaan laskevista jakelumääristä johtuvia haasteita, joista suurimmat ovat jakelukustannusten nousu jakeluyhtiöille ja jakelun korkea hinta lehtikustantajille. Posti Oy on käytännössä voittanut kaikki kilpailutukset itse.

Hankintamenettely on tuonut mukanaan uusia hallinnollisia velvollisuuksia ja kustannuksia yleispalvelun tarjoajana toimivalle Posti Oy:lle, mutta myös muille kilpailutuksiin osallistuneille yrityksille sekä Liikenne- ja viestintävirastolle. Laissa määritellystä ja hankintamenettelyn toteuttamiseksi vaadittavasta aluemäärittelystä aiheutuu vuosittain kattavia Liikenne- ja viestintäviraston lähettämiä tietopyyntöjä jakeluyhtiölle. Etenkin pienemmille jakeluyhtiölle tietojen kerääminen aiheuttaa suuren työkuorman. On epätodennäköistä, että hankintamenettelyllä tavoitellut hyödyt pystyttäisiin saavuttamaan hankintamenettelyä koskevaa lainsäädäntöä kehittämällä, menettelyyn tehtävillä muutoksilla tai valvontaa parantamalla. Hankintamenettelyn taustalla olevat haasteet ovat seurausta kirjelähetysten alhaisista jakelumääristä ja haja-asutusalueiden pitkistä etäisyyksistä, joihin ei voida vaikuttaa lainsäädännöllisillä toimenpiteillä.

#### **k. Sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen vaihtoehtoiset mallit**

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnitti huomiota siihen, että ettei hallituksen esityksessä ole arvioitu vaihtoehtoisia malleja sanomalehtien jakelun turvaamiseksi. Virasto katsoi, että viisipäiväisen jakelun turvaaminen myös niillä alueilla, joissa se ei tapahdu markkinaehtoisesti, saattaa olla mahdollista usein eri tavoin ja näitä eri tapoja ja niiden kustannuksia/vaikutuksia olisi ollut hyvä selvittää ja tämän jälkeen valita niistä tarkoituksenmukaisin.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa keskeiseksi tavoitteeksi on nostettu toimiva viestintä ja tiedonvälitys. Hallituksen tarkoituksena on turvata postipalvelujen oikeudenmukainen saatavuus koko maassa. Valtioneuvoston kanslia asetti 14.1.2020 ministeriöiden välisen työryhmän arvioimaan posti- ja jakelumarkkinan nykytilannetta ja tulevaisuuden näkymiä sekä muun muassa postilainsäädäntöön kohdistuvia muutostarpeita.

Valtiosihteereiden työryhmän tavoitteena oli tuottaa taustaa ja ohjeistusta lain valmisteluun sekä valmistella postilain tarkastelun yhteydessä kannanotto muuttuvaan markkinaan sopeutumisesta. Valtiosihteereiden työryhmän tehtävänä oli hallitusohjelman mukaisesti selvittää kokonaisvaltaisesti vaihtoehtoja postin ja sanomalehtien jakelun turvaamiseksi koko maassa moniäänisen tiedonvälityksen varmistamiseksi sekä postinjakelun turvaamiseksi harvaan asutuilla alueilla sekä saaristossa saaristolain mukaisesti. Työryhmä julkisti loppuraporttinsa 26.8.2020. Loppuraportissa edellytettiin, että kolmipäiväiseen yleispalvelulähetysten keräilyyn ja jakeluun koko maassa voidaan siirtyä sillä ehdolla, että samanaikaisesti niillä hajaasutusalueilla, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua tilattujen sanomalehtien varhaisjakelua, otetaan käyttöön määräaikainen tiedonvälitystuki. Liikenne- ja viestintäministeriö valmisteli valtiosihteereiden työryhmän raportin ja virkamiesnäkemysten pohjalta arviomuistion postilain muutoksista. Arviomuistio lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle tammikuussa 2021. Lausuntokierroksen aikana liikenne- ja viestintäministeriö järjesti helmikuussa 2021 etäyhteyksin pidetyn avoimen kuulemistilaisuuden, jossa sidosryhmät saivat vapaasti esittää näkemyksiään liittyen arviomuistiossa esiin tuotuihin muutosehdotuksiin ja postilain uudistamiseen. Kuulemistilaisuuteen osallistui viranomaistahoja, jakeluyhtiöitä, alan liittoja sekä lehtiyhtiöitä. Arviomuistiosta annettujen lausuntojen ja kuulemistilaisuuden perusteella liikenne- ja viestintäministeriö katsoi, että ministeriöllä on tarpeelliset pohjatiedot hallituksen esityksen valmistelun käynnistämiseksi.

## **I. Sanomalehtikustantajilta perittävien hintojen kohtuullisuuden arviointi**

Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoi lausunnossaan, että hallituksen esityksessä ei ole riittävästi kuvattu, miten sanomalehtien kustantajilta perittävien hintojen kohtuullisuutta arvioitaisiin. Kilpailu- ja kuluttajavirasto arvioi tältä osin, että koska esityksessä viitataan kustantajien kuluttajilta perittäviin hintoihin, näyttäisi, että hinnoittelun kohtuullisuutta olisi arvioitu lehtien tilaajien eikä niinkään kustantajien eli sanomalehtien jakelupalvelun käyttäjien kannalta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoi, että hallituksen esityksen perusteella on siis vaikea arvioida, miten yleispalvelun tarjoajan kustantajilta perittävien hintojen kohtuullista olisi tarkoitus säännellä, ja että sääntelyä olisi tältä osin syytä täsmentää.

### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Liikenne- ja viestintävirasto määrittäisi ehdotetun 35 g §:n 1 momentin mukaisessa päätöksessään kohtuullisen hintatason, jonka mukaisia maksuja yleispalvelun tarjoaja voisi periä sanomalehtikustantajilta julkisen palveluvelvoitteen mukaisen jakelun toteuttamisesta. Kohtuullinen hintataso määriteltäisiin siis aina päätöskohtaisesti kunkin velvoitteen mukaisen alueen ja tuotteiden perusteella. Kohtuullinen hintataso tulisi suhteuttaa niihin enimmäishintoihin, joita sanomalehtijakelua koskevaa valtionavustusta saavat jakeluyritykset perivät 35 g §:ssä tarkoitettujen poikkeukselliseksi arvioitujen tilanteiden ulkopuolisilla valtionavustuksen piiriin kuuluvilla alueilla. Osana kohtuullisen hintatason määrittämistä Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa erilaisia esimerkiksi lehti- tai levikkikohtaisia enimmäishintoja. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida myös alueiden erilaiset lähtökohdat sekä yleispalvelun tarjoajalle tässä pykälässä tarkoitettua velvoitteesta aiheutuvat tosiasialliset kustannukset. Kohtuullisen hintatason

määrittämisen tarkoituksena olisi turvata ennen kaikkea se, etteivät jakelukustannukset nousisi niin korkeiksi, että niiden seurauksena sanomalehtikustantajat joutuisivat kiristämään hinnoitteluaan sellaiseksi, että sanomalehden tilaaminen kansalaisten eli kuluttajien näkökulmasta muodostuisi kohtuuttoman kalliiksi.

#### m. Sanomalehtijakelun aikarajat

**Posti** katsoi, että jakelulle ei pitäisi asettaa kellonaikaa koskevia vaatimuksia.

**Keskisuomalainen-konserni** katsoi, että jakelulle tulisi asettaa selvä takaraja kello 12-16 jakelualueen sijainnista riippuen ja että jos jakelu tapahtuu illalla, se johtaa sanomalehtien tilausten irtisanomiseen.

**Sanomalehti Karjalainen** totesi, että sanomalehtien kannalta on tärkeää, että jakelu suoritetaan kohtuulliseen aikaan kuluttajan näkökulmasta katsottuna. Näkemyksemme on, että perusjakelu tulisi olla suoritettuna arkipäivisin kello 16.00 mennessä.

**Sanoma Media** katsoi, että jakelutukiasetuksen mukaisen tuetun jakelun ajankohdan takaraja tulisi kirjata postilakiin (tukialueesta riippuen viimeistään klo 12:00 – 16:00).

**Medialiitto** katsoi, että sanomalehtien tuetulle jakelulle olisi asetettava kilpailutuksessa kellonaikatakaraja. Takarajan tulisi olla tukialueesta riippuen viimeistään klo 12– 16.

#### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Postilaissa ei nykyisinkään säädetä lehtien jakeluajankohdasta ja suuri osa lehdistä jaellaan nykyisinkin klo 16 mennessä. Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä on tunnistettu, että sanomalehdessä on kyse ns. aikakriittisestä tuotteesta, mutta on katsottu tarkoituksenmukaisimmaksi jättää valtionapuviranomaisen harkintaan arvioida aluekohtaisesti kilpailutuksen yhteydessä, onko osana valtionavustuksen kilpailutuksen ehtoja jonkinlainen aikahaarukka (esim. ” pääsääntöisesti 12-16 välillä ”) tarkoituksenmukaista asettaa. Jos lain tasolla säädettäisiin jakelun aikarajasta, tästä aiheutuisi lisäksi valtionapuviranomaiselle hallinnollista taakkaa valvonnan osalta.

#### n. Sanomalehden määritelmä

**Sanoma Media** katsoi, että sanomalehden määrittelyä postilaissa tulisi laajentaa koskemaan vähintään kerran viikossa ilmestyviä lehtiä.

**Aikakausmedia** katsoi, että jakelutuen soveltamisalaa tulisi laajentaa niin, että se kattaa kaikki vähintään kerran viikossa ilmestyvät sanoma- ja aikakauslehdet.

#### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Ehdotetun 2 §:n uuden 11 kohdan määritelmän mukaan sanomalehdellä tarkoitettaisiin tilattavaa maksullista lehteä, joka ilmestyy vähintään kolme kertaa viikossa ja joka sisältää valtakunnallista tai sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyn piiriin kuuluvaan alueeseen liittyvää paikallista uutisaineistoa. Määritelmän tarkoituksena on, että valtionavustus kohdistuisi niihin lehtiin, jotka ovat ilmestymispäiväsidonnaisia ja joiden asemaan postilain mukaisen yleispalveluvelvoitteen keventäminen vaikuttaisi merkittävästi. Ehdotetulla postilain yleispalvelun keventämisellä ei olisi vaikutusta lehtiin, jotka ilmestyvät harvemmin kuin kolme kertaa viikossa, joten niitä ei ole perusteltua sisällyttää mukaan sanomalehden määritelmään ja sitä kautta sanomalehtijakelun

valtionavustuksen piiriin ottaen huomioon avustuksen tarkoitus. Sanomalehtijakelun avustuksen tarkoitus on luoda edellytykset sanomalehtien viisipäiväiselle jakelulle valtakunnallisesti ja näin turvata kansalaisten tiedonsaantioikeuksia osana perustuslain 12 §:n sananvapautta. Merkityksellistä tiedonsaannin kannalta ja näin myös sanomalehden määritelmän piiriin kuuluvilla lehdillä on nimenomaan paikallis- ja valtakunnallisella uutisaineistoa sisältävillä lehdillä, joihin sanomalehden määritelmä on myös sidottu ehdotetussa 2 §:n uudessa 11 kohdassa.

**o. Yleispalvelun tarjoajalle asetettava erillinen velvoite julkisen palveluvelvoitteen mukaisen sanomalehtijakelun toteuttamiseen (ehdotettu postilain 38 g §)**

**KKV** piti hyvänä sitä, että yleispalveluvelvoitteen sijaan sanomalehtien jakelu pyritään viime kädessä turvaamaan nimenomaan sanomalehtijakelua koskevalla velvoitteella.

**PAU** katsoi, että Posti Oy:n tulee saada periä ehdotetun 35 g §:n mukaisesta palveluvelvoitteen mukaisesta työstä hinta, joka vähintäänkin kattaa kustannukset. Jos lehtitalo ei maksa jakelun kustannuksia täysimääräisesti, niin henkilöstökustannusten leikkaamiseen kohdistuu taas uusi paine.

**Elinkeinoelämän keskusliitto** katsoi, että valiokunnan tulee ottaa kantaa, miten kilpailuoikeudellisesti nähdään julkisen palveluvelvoitteen toteuttamisesta palveluntuottajalle aiheutuneiden kustannusten korvattavuus. Valiokunnan tulee selvittää sekä perustuslailliset (omaisuudensuojakysymykset tietoja luovutettaessa ja jakeluvelvoitteita asetettaessa) että kilpailuneutraaliteettiin liittyvät kysymykset, jotta riskiä esimerkiksi kielletystä valtiontuesta ei pääse syntymään.

**Kauppakamari** katsoi, että mikäli julkisesta palveluvelvoitteesta maksettava korvaus ei kata velvoitteesta aiheutuvia kustannuksia, olisi se ristiriidassa omaisuudensuojan kanssa. Kyseessä voisi mahdollisesti myös olla sanomalehtien kustantajille kohdennettu kielletty valtiontuki.

**Posti Oy** katsoi, että julkisen palveluvelvoitteen piiriin kuuluvassa jakelussa on maksettava korvaus, joka kattaa kustannukset ja kohtuullisen tuoton kuten nykyisten yleispalvelutuotteiden kohdalla. Posti korosti, että osakeyhtiönä sitä ei voi velvoittaa toimimaan tappiollisesti alle todellisten kustannusten. Hinnoittelun pitää Posti Oy:n mukaan perustua kustannusvastaavuuteen samaan tapaan kuin postin yleispalvelussa ja EU:n SGEI-sääntelyssä edellytetään. Posti katsoi myös, että 35 g §:n mukainen velvoite ei ole laissa tarkasti määritelty viitaten perustuslain 15 §:n turvaamaan omaisuudensuojaan.

**Oikeusministeriö** katsoi, että ehdotetun 35 g §:n 4 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu lähtökohta ”Kustannuksia voitaisiin korvata siltä osin, kun ne eivät tulisi katetuiksi yleispalvelun tarjoajan kustantajilta Liikenne- ja viestintäviraston määrittämän kohtuullisen hintatason mukaisesti perimien maksujen puitteissa” (s. 90) ei ilmene ehdotetusta sääntelystä, ja virastolle jätetty täysin avoin harkintavalta on ongelmallinen yleispalvelun tarjoajan elinkeinonvapauden (PL 18 §) kannalta (vrt. PeVL 56/2010 vp, velvollisuus korvata kohtuuton taloudellinen rasite). Lisäksi oikeusministeriö katsoi, että ehdotetun 35 g §:n mukaisen velvoitteen määräaika koskeva sääntely tulisi olla lain tasolla, eikä ainoastaan säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 88).

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: täsmennetään ehdotetun 35 g §:n 1 ja 4 momentteja oikeusministeriön lausunnon johdosta.**

Ehdotettu 35 g § koskee tilanteita, joiden on arvioitu olevan luonteeltaan poikkeuksellisia, ja pykälän soveltaminen on tarkoitettu viimesijaiseksi keinoksi varmistaa kansalaisten yhdenvertainen tiedonsaantioikeus myös sellaisissa erityistilanteissa, joihin sanomalehtijakelun valtionavustusta koskeva sääntely ei muuten sellaisenaan sovellu.

Sanomalehtijakelun valtionavustusta koskeva järjestelmä on uusi eikä vastaavanlaisia ole Suomessa aikaisemmin ollut. Tästä syystä myös kustannusten arviointi on haastavaa ja avustusjärjestelmälle esitetyn kiinteän vuotuisen määrärahan riittävyyteen liittyy epävarmuutta. Tästä johtuen on ollut tarpeen identifioida varmuuden vuoksi myös sellaiset tilanteet, joissa määräraha loppuisi kesken, mutta viisipäiväinen sanomalehtijakelun totetumisen edellytykset tulisi tästä huolimatta varmistaa kansalaisten yhdenvertaisten tiedonsaantioikeuksien turvaamiseksi osana perustuslain mukaista sananvapautta.

Edellä selostettuja tilanteita silmällä pitäen ehdotettu 35 g § sisältää myös mahdollisuuden sille, että postilain mukaisena yleispalveluntarjoajana toimiva julkinen osakeyhtiö Posti oyj voitaisiin viranomaisen hallintopäätöksellä velvoittaa määräaikaisesti huolehtimaan ehdotetun postilain 35 b §:n mukaisesta kaksipäiväisestä sanomalehtijakelua koskevasta julkisesta palveluvelvoitteesta osin tappiollisesti määrätyllä alueella enintään kahden vuoden ajan. On hyvä kuitenkin huomata, että näissäkin poikkeustilanteissa Liikenne- ja viestintävirasto määrittäisi ehdotetun 35 g §:n 3 momentin perusteella kohtuullisen hintatason, jonka mukaisia maksuja yleispalvelun tarjoaja voisi periä sanomalehtikustantajilta julkisen palveluvelvoitteen mukaisen jakelun toteuttamisesta. Tämä hintataso tulisi suhteuttaa niihin enimmäishintoihin, joita sanomalehtijakelua koskevaa valtionavustusta saavat jakeluyritykset perivät ehdotetun 35 g §:ssä tarkoitettujen poikkeukselliseksi arvioitujen tilanteiden ulkopuolisilla valtionavustuksen piiriin kuuluvilla alueilla. Liikenne- ja viestintäviraston tulisi huomioida myös alueiden erilaiset lähtökohdat sekä yleispalvelun tarjoajalle ehdotetusta 35 g §:ssä tarkoitettua velvoitteesta aiheutuvat tosiasialliset kustannukset. Kohtuullisen hintatason määrittämisen tarkoituksena olisi turvata se, etteivät jakelukustannukset nousisi niin korkeiksi, että niiden seurauksena sanomalehtikustantajat joutuisivat kiristämään hinnoitteluaan sellaiseksi, että sanomalehden tilaaminen kansalaisten eli kuluttajien näkökulmasta muodostuisi kohtuuttoman kalliiksi.

Yleispalveluntarjoajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisen osalta ehdotettu 35 g §:n 4 momentti sisältää säännöksen, jonka perusteella Liikenne- ja viestintävirasto voisi korvata yleispalveluntarjoajalle ehdotetun 35 g §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisissa tilanteissa julkisen palveluvelvoitteen toteuttamisesta aiheutuneita kustannuksia, edellyttäen että sanomalehtijakelua koskevaan valtionavustukseen osoitettua määrärahaa olisi jäljellä. Tarkoituksena on, että kustannuksia korvattaisiin mainitun momentin perusteella määrärahan riittäessä yleispalveluntarjoajalle siltä osin, kuin sille julkisesta palveluvelvoitteesta aiheutuneet kustannukset eivät olisi tulleet katetuksi sen sanomalehtikustantajilta. Liikenne- ja viestintäviraston määrittämän kohtuullisen hintatason mukaisesti, perimien maksujen puitteissa.

Sanomalehtijakelua koskeva valtionavustus on kansallisesta näkökulmasta valtionavustuslain mukaisena myönnettävä valtionavustus. EU-valtiontukisääntelyn näkökulmasta kyse on Euroopan komission SGEI-päätöksen mukaisesta julkisesta palveluvelvoitteesta, joka osoitetaan yritykselle ja jonka osalta mahdollinen kompensatio valtiolta on korvausta tämän palvelun suorittamisesta. Palvelua voidaan velvoittaa suorittamaan nimenomaisesti vain sellaisella alueella, jolla on todettu markkinapuute, eli kilpailuoikeudellisessa mielessä sanomalehtijakelun tapauksessa jakeluyrityksille ei ole

enää liiketaloudellisesti kannattavaa harjoittaa toimintaansa, eikä palvelua ole saatavilla markkinaehtoisesti. Kilpailua ei siis ole. On myös hyvä huomata, että EU:n jäsenvaltioiden sallitaan rahoittaa yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen (SGEI-palvelut) tarjoajille kyseisen palvelun tarjoamisesta aiheutuneet nettokustannukset sataprosenttisesti, mutta niitä ei velvoiteta siihen. Jäsenvaltioilla on lisäksi laaja liikkumavara, kun ne järjestävät ja rahoittavat yleishyödylliseksi taloudelliseksi palveluksi katsomaansa toimintaa. Jäsenvaltiot voivat myös maksaa yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen tarjoajille liian pientä korvausta tai jättää korvauksen kokonaan maksamatta. EU-valtiontukisääntöjen mukaan yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen tarjoajille ei saa maksaa liiallisia korvauksia, toisin sanoen korvauksia, jotka ylittävät sen, mikä on välttämätöntä näiden tehtävien täyttämiseksi. Säännöissä ei kielletä liian pienten korvausten maksamista yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen tarjoajille tai korvausten maksamatta jättämistä. Jäsenvaltioiden tehtävänä on päättää unionin sääntöjen mukaisesti perustamiensa yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen rahoitustasosta.

Valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin osalta tässä yhteyssä suhteessa esim. perustuslain 15 §:ssä turvattuun omaisuuden suojaan Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa sen perustuslakivaliokunnalle 13.6.2022 asiasta toimittamaan lausuntoon.

#### **p. Valtionavustuksen myöntämismenettely**

**Oikeusministeriö** katsoi, että ehdotetun Liikenne- ja viestintäviraston markkina-analyysiä koskevan 35 c §:n 3 momentin ja ehdotetun sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen myöntämistä koskevan 35 d §:n 1 momentin sääntelyä on tarkennettava niiltä osin kuin ehdotetussa sääntelyssä on kyse valintamenettelyn voittamisesta. Oikeusministeriö katsoi, että epäselväksi jäi, onko sääntelyllä pyritty ilmaisemaan valtionavustuksen myöntämisen edellytyksiä (myönnetään yhdelle toimijalle per alue). Mainittu valintamenettely jää esityksessä oikeusministeriön mukaan täysin avoimeksi, minkä vuoksi sääntelyä on näiltä välttämätöntä täsmentää tai korjata (vrt. valtionavustuslain säännökset hakemusmenettelystä)

#### **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Korjataan ja täsmennetään mainittuja pykäläiä.**

Ehdotetun 35 c §:n 3 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto määrittelee markkina-analyysin pohjalta ne alueet, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa eikä saatavilla täysin kattavaa viisipäiväistä varhaisjakelua. Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa markkina-analyysissään avustuskelpoiset alueet. Tällaisilla Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemillä alueilla valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille voidaan valintamenettelyn jälkeen myöntää valtionavustusta sanomalehtijakeluun.

Ehdotetun 35 d §:n 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää valtionavustusta avustuskelpoisilla alueilla valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille. Valtionavustusta voidaan myöntää enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen tarkoitusta koskevassa 35 a §:n 2 momentissa todetaan, että avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tässä luvussa toisin säädetä. Momentti ilmaisee pääsäännön ja lähtökohdan soveltamiselle avustuksen toimeenpanossa, jonka mukaisesti avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia. Tämä pätee myös avustusta koskevaan hakumenettelyyn, jossa lähtökohtana on, että avoin ja

syrimätön hakumenettely suoritetaan toimivaltaisen viranomaisen toimesta valtionavustuslain mukaisesti. Ehdotetussa 35 c §:n 3 momentissa on tarkoitus säätää ensisijaisesti siitä, mikä taho on toimivaltainen määrittelemään markkina-analyysin pohjalta avustuskelpoiset alueet. Ehdotetussa 35 d §:n 1 momentissa on tarkoitus säätää sanomalehtien jakelutukea koskevan valtionavustuksen myöntämistä koskevasta pääsäännöstä, jonka mukaisesti avustusta voidaan myöntää valtionavustuslain mukaisesti avustuskelpoisilla alueilla niille jakeluyrityksille, jotka täyttävät sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen 6 a luvussa säädetyt edellytykset sekä valtionavustusviranomaisena toimivan Liikenne- ja viestintäviraston tarkemmin avustusaluekohtaisesti määrittelemät syrjimättömät ja avoimet tarkemmat ehdot siten kuin valtionavustuslaissa säädetään.

Mainituissa 35 c §:n 3 momentin ja 35 d §:n 1 momentin osalta ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitettu kuvata valtionavustuksen myöntämisen edellytyksiä, joten liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että oikeusministeriön lausunnon johdosta on perusteet selkeyttää tältä osin mainittuja säännöksiä seuraavasti:

Ehdotettu 35 c §:n 3 momentti:

Liikenne- ja viestintävirasto määrittelee markkina-analyysin pohjalta ne alueet, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa eikä saatavilla täysin kattavaa viisipäiväistä varhaisjakelua. Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa markkina-analyysissään avustuskelpoiset alueet. Tällaisilla Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemillä alueilla valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille voidaan valintamenettelyn jälkeen myöntää valtionavustusta sanomalehtijakeluun.

Ehdotettu 35 d §:n 1 momentti:

Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää valtionavustusta avustuskelpoisilla alueilla valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille **siten kuin valtionavustuslaissa tarkemmin säädetään.** Valtionavustusta voidaan myöntää yhdelle jakeluyritykselle Liikenne- ja viestintäviraston tarkemmin määrittämää avustuskelpoista aluetta kohden ja enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

#### q. Lain voimassaoloaika

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että määräaikaisena voimassa olevat säännökset olisivat esityksen mukaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2027 asti ja katsoo, että esityksen perusteella jää osin epäselväksi, miten esimerkiksi valtionavustusta koskeva valvonta ja takaisinperintätilanteet on huomioitu voimassaolosääntelyssä ja käytännön soveltamisessa (ks. esim. valtionavustuslain 28 § valtionavustuksen takaisin perinnän määräajasta, joka on 2-10 vuotta).

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriö pitää oikeusministeriön huomiota määräaikaisena ehdotettujen säännösten voimassaolon ajalta perusteltuna ja katsoo, että voimassaoloaika olisi perusteltua tältä osin pidentää kahdella vuodella sanomalehtijakelun valtionavustusta koskevan valvonnan ja takaisinperinnän turvaamisen varmistamiseksi valtionavustuslain mukaisesti.**

#### r. Muita huomioita

**Medialiitto, Uutismedian liitto ja Kiinteistöliitto** nostivat esille erilaisten jakelujen yhdistämisen. Medialiiton ja Uutismedian liiton mukaan postinjakelun nykyisten

perustuotteiden volyymien pienentyessä on tärkeää edistää erilaisten palveluiden yhdistämistä jakelun turvaamiseksi koko Suomessa. Kansalaisten postipalveluiden ja tiedonsaannin turvaamiseksi on järkevämpää yhdistää päivittäisiä erillisiä jakeluja ja palvelukuljetuksia kuin lakkauttaa palvelu kokonaan joiltakin päiviltä. Kiinteistöliiton mukaan yleispalveluvelvoitteen keventämisen sijaan tulisi selvittää mahdollisuuksia sanomalehtien varhaisjakelun ja postinjakelun yhdistämiselle. Jakelun yhdistämisellä voisi olla saavutettavissa taloudellisia etuja, joilla postin- ja sanomalehtijakelun kannattavuutta parannettaisiin. Samalla tämä voisi tarjota kokonaistaloudellisesti kestävämmän ratkaisun sekä posti- että sanomalehtien jakelulle määräraikaiseen valtionavustukseen verrattuna.

**Keskisuomalaisen** mukaan postilain muotoilu ei pitäisi mahdollistaa osoitteetonta suorajakelua. On ongelmallista, jos osoitteeton mainosten suorajakelu saa hyödyntää postinjakeluverkkoa yksittäisinä päivinä viikossa, sillä osoitteettoman mainosten suorajakelun hintataso on ollut matalampi kuin sanomalehtien jakelun. Lisäksi osoitteeton mainosten suorajakelu aiheuttaa sanomalehtien jakeluun merkittäviä jakeluajan viivästyksiä. Nykytilanne mahdollistaa sen, että yleispalvelun tarjoaja voi kohdella jakeluverkostossa kulkevia muita tuotteita, kuten sanomalehtiä, epätasa-arvoisesti. Mainosten suorajakelun peittojaot vaarantavat sanomalehtijakelun laadun eli lehden tilaaja saa lehensä myöhemmin kuin normaalisti. Posti Oy:n rooliin ei pitäisi kuulua kaupallisten mainosjakeluiden jakaminen.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ei jatkotoimenpidetarpeita.**

Ministeriö arvioi, että palvelujen yhdistäminen on asia, jota on syytä pitää esillä jatkossakin, mutta postilain osalta siihen ei esitetä muutoksia tämän hankkeen yhteydessä. Postilain 1 §:n mukaan lakia ei sovelleta sellaisen palvelun tarjoamiseen, joka koskee osoitteettomia lähetyksiä, eikä asiaan siten ole tässä lakiehdotuksessa otettu kantaa.

## **2. UUDET ASiantuntijalausuntojen johdosta esitetyt pykälämuutokset:**

### **a. 35 b §**

Oikeusministeriö ehdottaa lausunnossaan eräitä yksityiskohtaisempia huomioita valtionavustuksia koskevista säännöksistä:

”- 1 ja 3 mom. vaikuttavat päällekkäisiltä ja mahdollisesti sekaannusta aiheuttavilta, sillä molemmissa säädettäisiin hieman eri tavoin julkisen palveluvelvoitteen sisällöstä. Momentit olisi syytä yhdistää.”

”--35 e §:n 4 momentissa viitataan julkisen palveluvelvoitteen sisällön osalta vain 35 b §:n 1 momenttiin. - Samasta asiasta hieman toisella tavalla säädetään myös 35 d §:n 2 momentissa, jossa voitaisiin vain viitata avustuksesta julkisen palveluvelvoitteen toteuttamiseen. Julkiseen palveluvelvoitteeseen on viitattu eri tavalla myös vielä 35 f §:n 2 momentissa (”35 b §:n mukaisen julkisen palveluvelvoitteen mukaista 2 §:n 11 kohdan mukaisten sanomalehtijakelu” sekä 35 g §:n 1 momentissa. - Sääntelyä ja toisistaan poikkeavia erilaisia viittauksia julkisen palveluvelvoitteen osalta tulisi vielä pyrkiä täsmentämään soveltamisongelmien välttämiseksi.”

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö yhtyy oikeusministeriön huomioon ja katsoo, että lakiehdotuksen 35 b § 1 ja 3 momentit voidaan yhdistää oikeusministeriön huomion johdosta. Ministeriö katsoo, että oikeusministeriön**

huomio koskien lakiehdotuksen 35 e §:n 4 momentin viittausta 35 b §:ään on myös perusteltua ottaa huomioon ja muuttaa viittaus koskemaan koko ko. pykälää 1 momentin sijaan. Sen sijaan ehdotetun 35 f §:n 2 momentin viittauksen ("35 b §:n mukaisen julkisen palveluvelvoitteen mukaista sanomalehtijakelua") ja 35 g §:n 1 momentin viittauksen ("35 b §:n mukaisen sanomalehtijakelua koskevan määräaikaisen julkisen palveluvelvoitteen") osalta liikenne- ja viestintäministeriö ei näe ehdotettujen muotoilujen sisältävän sellaista tulkinnanvaraisuutta, joka voisi johtaa asiassa soveltamisongelmiin, vaan ehdotetut muotoilut voitaisiin ministeriön näkemyksen mukaan tältä osin säilyttää hallituksen esityksen mukaisina.

#### b. 35 c §

Oikeusministeriö ehdottaa lausunnossaan eräitä yksityiskohtaisempia huomioita valtionavustuksia koskevista säännöksistä:

"2 momentissa säädettäisiin, että viranomaisen on varattava jakeluyrityksille tilaisuus ilmoittaa olemassa olevista varhaisjakeluverkoistaan sekä niiden ulkopuolella jaettavista lehdistä, lehtien levikeistä sekä hinta- ja kustannustasosta. Vaikuttaa siltä, että kyse on kuitenkin viranomaisen selvitysvelvollisuudesta markkina-analyysin toteuttamiseksi, minkä vuoksi säännös tulisi muotoilla toisin. Viranomaisen markkina-analyysin sisältö ei voine perustua vain toimijoiden mahdollisuuteen ilmoittaa tietoja (vrt. 4 mom. "on selvitettävä" sekä 35 h §:n mukainen tiedonsaantioikeus). - pykälässä käytetään sekaisin käsitteitä "tekee", "määrittelee" ja "vahvistaa". Näillä viitattaneen kutakuinkin samana asiaan, minkä vuoksi olisi sekaannuksen välttämiseksi asianmukaista käyttää yhtä käsitettä johdonmukaisesti."

"35 c §:n 3 momentin sääntelyä on tarkennettava niiltä osin kuin ehdotetussa sääntelyssä on kyse valintamenettelyn voittamisesta. Oikeusministeriö katsoi, että epäselväksi jäi, onko sääntelyllä pyritty ilmaisemaan valtionavustuksen myöntämisen edellytyksiä (myönnetään yhdelle toimijalle per alue). Mainittu valintamenettely jää esityksessä oikeusministeriön mukaan täysin avoimeksi, minkä vuoksi sääntelyä on näiltä välttämätöntä täsmentää tai korjata (vrt. valtionavustuslain säännökset hakemusmenettelystä)"

Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö yhtyy oikeusministeriön huomioon ja katsoo, että lakiehdotuksen 35 c §:n 2 momenttia voidaan muotoilla siten, että viraston selvitysvelvollisuus markkina-analyysin toteuttamiseksi käy säännöksen sanamuodosta paremmin ilmi. Sen sijaan ministeriö katsoo, että pykälässä valitut verbimuodot "tekee" (markkina-analyysin), "määrittelee" (--alueet, joilla--) sekä "vahvistaa" (--avustuskelpoiset alueet--) on harkiten nimenomaiseen asiayhteyteensä valittu, eikä niiden käyttöön pykälässä sisälly sekaannuksen riskiä soveltamisen näkökulmasta, joten tältä osin hallituksen esityksen mukaisia muotoiluja ei ole tarvetta muuttaa. Ehdotetun 35 c §:n 3 momentin osalta ministeriö katsoo, että oikeusministeriön lausunnon perusteella momenttia voidaan selkeyttää poistamalla sen viimeinen lause.

#### c. 35 d §

Oikeusministeriö katsoi, että ehdotetun sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen myöntämistä koskevan 35 d §:n 1 momentin sääntelyä on tarkennettava niiltä osin kuin ehdotetussa sääntelyssä on kyse valintamenettelyn voittamisesta. Oikeusministeriö katsoi, että epäselväksi jäi, onko sääntelyllä pyritty ilmaisemaan valtionavustuksen

myöntämisen edellytyksiä (myönnetään yhdelle toimijalle per alue). Mainittu valintamenettely jää esityksessä oikeusministeriön mukaan täysin avoimeksi, minkä vuoksi sääntelyä on näiltä välttämätöntä täsmentää tai korjata (vrt. valtionavustuslain säännökset hakemusmenettelystä)

Oikeusministeriö ehdottaa lausunnossaan eräitä yksityiskohtaisempia huomioita valtionavustuksia koskevista säännöksistä:

”4 momentti on päällekkäinen 35 a §:n 2 mom. ja 35 i §:n kanssa, minkä vuoksi 35 d §:n 4 mom. voitaisiin selkeyden vuoksi tarpeettomana poistaa.”

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö yhtyy oikeusministeriön huomioihin ja katsoo, että lakiehdotuksen 35 d §:n 1 momenttia on perusteltua selkeyttää ja 4 momentti voidaan poistaa tarpeettomana.**

**d. 35 e §**

Oikeusministeriö katsoo lausunnossaan, että asetuksenantovaltuus vaikuttaa osin päällekkäiseltä ja siten tarpeettomalta, kun tarkastellaan valtionavustuslain 8 §:ssä jo nykyisellään olevaa asetuksenantovaltuutta (”valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä”).

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö yhtyy oikeusministeriön huomioon ja katsoo, että ehdotettu asetuksenantovaltuus voidaan poistaa tarpeettomana, kun valtionavustuslain 8 §:ään sisältyy tältä osin jo riittävä valtuutus.**

**e. 35 g §**

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies totesi, että ehdotetun 35 g §:n 2 momentissa on ilmeisesti kirjoitusvirhe, kun säännöksessä on mainittu 35 §. Tässä tarkoitettaneen 35 b §:ää.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö yhtyy eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen näkemykseen ja pitää tarpeellisena, että säännösviittaus korjataan tältä osin.**

**f. 37 §**

Oikeusministeriö ehdottaa lausunnossaan, että postilain 37 §:n virkavastuuta koskevan säännöksen sanamuotoa tarkennettaisiin niin, että se olisi muotoiltu rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellyttämin tavoin täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. ”Postinumerojärjestelmän ylläpitoon liittyviä tehtäviä” sijaan sanamuodon tulisi oikeusministeriön mukaan olla ”tässä pykälässä mainittuja postijärjestelmän ylläpitoon liittyviä tehtäviä”.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö yhtyy oikeusministeriön huomioon. Näin ollen lakiehdotuksen 37 §:n sanamuotoa voidaan täsmentää oikeusministeriön esittämällä tavalla.**

**g. 43 §:n 2 momentti ja 48 §:n 1 momentin 2 kohta**

**Näkövammaisten liitto** ehdottaa lausunnossaan seuraavia muotoiluja 43 §:n 2 momentin ja 48 §:n 1 momentin 2 kohdan osalta: ”Jakelupaikkaa määriteltäessä voidaan

lisäksi ottaa huomioon paikalliset olosuhteet tai postin saajan iästä, liikkumisesteisyydestä tai heikentyneestä toimintakyvystä johtuvat henkilökohtaiset erityistarpeet.” ”Paikallisten olosuhteiden taikka postin saajan vähintään 75 vuoden iästä, liikkumisesteisyydestä tai heikentyneestä toimintakyvystä johtuvien henkilökohtaisten erityistarpeiden huomioon ottamisesta postin jakelussa”. Myös Vammaisfoorumi esittää käytettäväksi käsitteitä ”liikkumisesteisyys ja heikentynyt toimintakyky”, jota tulee kuitenkin tarkentaa siten että myös näkövammaiset henkilöt sisältyvät siihen.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö ei vastusta muutosehdotuksia, jos valiokunta katsoo ne tarpeellisiksi.**

#### **h. 43 §**

**Näkövammaisten liiton** mukaan Sähköisten asiointipalveluiden ulkopuolella olevien postin saajien oikeudet on turvattava ja poikkeusjakelusta on voitava sopia monikanavaisesti, henkilökohtainen asiointi paikan päällä tai puhelimitse on oltava valikoimassa mukana. Myös **Vammaisfoorumin** mukaan poikkeusjakelua tulisi voida hakea hakijalle soveltuvalla tavalla. Palveluiden saatavuudessa on esiintynyt merkittäviä ongelmia, koska muutoksen on voinut tehdä vain tunnistauneena verkkopalvelussa. Vammaisfoorumi ehdottaa postilakiin keskeiseksi palveluperiaatteeksi, että vaikka monet asiat voidaan hoitaa nykyisin ensisijaisesti verkossa, tulee myös muita saavutettavia asiointiväyliä olla saatavilla. Postilain 43 §:n 2. momenttiin tehdä seuraava lisäys: Pyyntöä jakelupaikan mukautuksesta tulee voida tehdä hakijalle soveltuvalla ja saavutettavalla tavalla.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö ei vastusta muutosehdotuksia, jos valiokunta katsoo ne tarpeellisiksi.**

### **3. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN PYKÄLÄMUUTOSEHDOTUKSET LAUSUNTOJEN POHJALTA:**

#### **a. 21 §**

Oikeusministeriö totesi lausunnossaan, että julkisen hallintotehtävän alihankinta ei ole mahdollista, ellei tästä ole laissa erikseen säädetty. Voimassa olevan postilain 21 §:n mukaan yleispalvelun tarjoajalla on mahdollisuus alihankintana sopia, että toinen yritys tarjoaa tiedoksiantopalveluja. Ministeriö toteaa, ettei lakiehdotuksen valmistelun aikana ole ollut tarkoitus poistaa yleispalvelun tarjoajan mahdollisuutta sopia toisen postiyrityksen kanssa tiedoksiantopalvelujen tarjoamisesta alihankintana.

**Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa seuraavaa pykälämuutosta: Lakiehdotuksen 21 §:n 3 momenttiin lisättäisiin voimassa olevan lain mukainen viittaus myös sellaiseen yritykseen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa yleispalvelun tarjoajan palveluja asiakkaille. Ministeriö ehdottaa seuraavaa muotoilua: ”Yleispalvelun tarjoajan tai sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa yleispalvelun tarjoajan palveluja asiakkaille palveluksessa olevaan henkilöön tai sellaisen yrityksen, joka on viranomaisen kanssa tehnyt 2 momentissa tarkoitetun sopimuksen, palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä.”**

Posti Oy totesi lausunnossaan, että postilain 21 §:n 1 momentin velvollisuus on ristiriidassa lakiedotuksen perustelujen kanssa. Lakiehdotuksen 21 §:n 1 momentin velvollisuudesta huolimatta perusteluissa todetaan, että viranomaiset tekevät lähetystensä jakelusta erillisen sopimuksen jakelijan kanssa ja viranomaiskirjeet jaellaan täysin näiden sopimusten mukaisesti riippumatta yleispalvelukirjeiden säädetyistä kulkunopeudesta.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: ministeriö toteaa, että ehdotetun pykälän sanamuoto on ristiriidassa perustelujen kanssa.**

Lakiehdotuksen tarkoituksena oli sitoa postitse toteuttavan tiedoksiantomenettelyn määräajat siihen, mitä muualla lainsäädännössä on tavallisesta tiedoksiantomenettelystä säädetty. Ministeriö toteaa olevan ongelmallista, että muualla lainsäädännössä ei kuitenkaan ole säädetty tiedoksiantojen toimittamisen, vaan tiedoksiantoihin reagoimisen määräajoista. Esimerkiksi hallintolain mukainen seitsemän päivän määräaika koskee aikaa, jonka kuluessa tiedoksiannon vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon ja jonka kuluessa vastaanottajan katsotaan voivan reagoida tiedoksiantoon. Ministeriö korostaa tässä kohdassa sitä, että vaikka tiedoksiantojen toimittamista eivät koske erityiset määräajat, on oikeusturvan toteutumisen kannalta ongelmallista, jos tiedoksiantoja ei voida toimittaa seitsemän päivän määräajan sisällä. Ministeriö ehdottaa seuraavaa pykälämuutosta: Postitse toimitettavia tiedoksiantoja koskee se, mitä muualla lainsäädännössä on säädetty tavallisesta tiedoksiannosta. Postitse toimitettavat tiedoksiannot tulee toimittaa ilman aiheetonta viivytystä. Näin poistettaisiin perustelujen kanssa ristiriitainen vaatimus tiedoksiantokirjeiden kulkunopeudesta, mutta varmistettaisiin niiden toimittaminen ilman aiheetonta viivytystä.

**b. 38 ja 39 §**

Puolustusministeriön mukaan sen arvioiminen, voisiko esimerkiksi kansallinen turvallisuus tai maanpuolustus vaarantua, tulisi kuulua asianomaisten vastuuviranomaisten, kuten turvallisuusviranomaisten tehtäväksi.

**Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriö yhtyy puolustusministeriön huomioon. Näin ollen lakiehdotuksessa sen arvioiminen, voisiko esimerkiksi kansallinen turvallisuus tai maanpuolustus vaarantua, voidaan muuttaa asianomaisten turvallisuusviranomaisten tehtäväksi. Vaihtoehtoisesti ministeriö ehdottaa, että Liikenne- ja viestintävirasto tekisi arvioinnin yhdessä turvallisuusviranomaisten kanssa. Ministeriö toteaa, että lakiehdotuksen 38 ja 39 §:ssä voitaisiin Liikenne- ja viestintäviraston tekemän arvion sijaan todeta seuraavasti: ”Liikenne- ja viestintävirasto arvioi asian yhdessä turvallisuusviranomaisten kanssa ja tekee päätöksen joko tietojen luovuttamisesta tai niiden luovuttamista koskevasta kiellosta.”**

Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan 38 ja 39 §:n sanamuotojen olevan epäselviä ja vaikeasti tulkittavia.

**Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa seuraavaa pykälämuutosta: ”Yleispalvelun tarjoajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta sijaintitietojen luovuttamiseen” muutettaisiin muotoon ”Yleispalvelun tarjoajalla ei ole velvollisuutta tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttamiseen”. Lakiehdotuksen 38 §:ään tehtäisiin vastaava muutos seuraavasti: ”Postiyrityksellä ei kuitenkaan ole velvollisuutta osoitetietojen luovuttamiseen” muutettaisiin**

**muotoon ”Postiyrityksellä ei ole velvollisuutta tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttamiseen” Ministeriön näkemyksen mukaan ehdotettu muotoilu selventäisi sitä, mihin tietoihin luovutusvelvollisuutta koskevista momenteista viitataan.**

Tietosuoja-valtuutetun toimisto kiinnittää huomiota siihen, että tietosuoja-asetuksen säännökset ja erityisesti asetuksen 24 artiklassa säädetty rekisterinpitäjän vastuu huomioiden rekisterinpitäjällä on suoraan tietosuoja-asetuksesta seuraava oikeus ja velvollisuus olla luovuttamatta tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja tilanteessa, jossa tietojen luovuttaminen johtaisi henkilötietojen suojan vaarantumiseen. Asiaan ei liity kansallista liikkumavaraa, eikä siitä voitaisi säätää kansallisesti toisin. Näin ollen säännösehdotuksessa tarkoitetuissa tilanteissa postiyritys (38 §) tai yleispalveluntarjoaja (39 §) taikka Liikenne- ja viestintävirasto ei voisi päättää henkilötietojen luovuttamisesta tilanteessa, jossa päätös voisi vaarantaa tietosuojaa.

**Liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa seuraavaa pykälämuutosta: Lakiehdotuksen 38 §:n 5 momentista ja 39 §:n 3 momentista poistettaisiin viittaus tietosuojaan päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi.**

Fanni Thessler  
ylitarkastaja

Sara Vääntinen  
erityisasiantuntija

**Liite: Säädösmuutosehdotukset**

**LIITE:** Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus pykäläehdotuksen korjaamiseksi:

| HE:n muotoilu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Vastineen muotoilu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>21 §</p> <p><i>Tiedoksiantomenettely</i></p> <p>Yleispalvelun tarjoajan on huolehdittava laissa säädetyn postitse toteutettavan tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta ja toteuttamisesta koko maassa. Postitse toimitettavien tiedoksiantojen on oltava perillä viimeistään laissa säädetyn tiedoksiantomenettelyn määräajan mukaisesti.</p> <p>Viranomaisen voi sopia laissa säädetyn postitse toteutettavan tiedoksiantomenettelyn toteuttamisesta myös muun postiyrityksen kuin yleispalvelun tarjoajan kanssa. Viranomaisen voi tehdä tällaisen sopimuksen vain sellaisen postiyrityksen kanssa, jolla on edellytykset suoriutua tehtävän hoitamisesta.</p> <p>Yleispalvelun tarjoajan palveluksessa olevaan henkilöön tai sellaisen yrityksen, joka on viranomaisen kanssa tehnyt 2 momentissa tarkoitetun sopimuksen, palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).</p> | <p>21 §</p> <p><i>Tiedoksiantomenettely</i></p> <p>Yleispalvelun tarjoajan on huolehdittava laissa säädetyn postitse toteutettavan tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta ja toteuttamisesta koko maassa. <b>Postitse toimitettavia tiedoksiantoja koskee se, mitä muualla lainsäädännössä on säädetty tavallisesta tiedoksiannosta. Postitse toimitettavat tiedoksiannot tulee toimittaa ilman aiheutonta viivytystä.</b> Viranomaisen voi sopia laissa säädetyn postitse toteutettavan tiedoksiantomenettelyn toteuttamisesta myös muun postiyrityksen kuin yleispalvelun tarjoajan kanssa. Viranomaisen voi tehdä tällaisen sopimuksen vain sellaisen postiyrityksen kanssa, jolla on edellytykset suoriutua tehtävän hoitamisesta.</p> <p>Yleispalvelun tarjoajan <b>tai sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa yleispalvelun tarjoajan palveluja asiakkaille</b> palveluksessa olevaan henkilöön tai sellaisen yrityksen, joka on viranomaisen kanssa tehnyt 2 momentissa tarkoitetun sopimuksen, palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).</p> |
| <p>35 b §</p> <p><i>Sanomalehtijakelua koskeva julkinen palveluvelvoite</i></p> <p>Julkinen palveluvelvoite sisältää sanomalehtijakelun kahtena arkipäivänä viikossa avustuskelpoisilla alueilla.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto asettaa julkisen palveluvelvoitteen valtionavustusta koskevassa avustuspäätöksessään, jossa määritellään myös julkisen palveluvelvoitteen alkamisajankohta ja kesto. Julkisen palveluvelvoitteen mukaista toimintaa on sanomalehtijakelu niinä päivinä, kun avustuskelpoisilla alueilla ei ole 3 luvussa säädettyä yleispalveluvelvoitteen alaista jakelua. Valtionavustusta voidaan maksaa vain julkisen palveluvelvoitteen ajalta.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>35 b §</p> <p><i>Sanomalehtijakelua koskeva julkinen palveluvelvoite</i></p> <p>Julkinen palveluvelvoite sisältää sanomalehtijakelun <b>niinä</b> kahtena arkipäivänä viikossa, <b>kun</b> avustuskelpoisilla alueilla <b>ei ole 3 luvussa säädettyä yleispalveluvelvoitteen alaista jakelua.</b></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto asettaa julkisen palveluvelvoitteen valtionavustusta koskevassa avustuspäätöksessään, jossa määritellään myös julkisen palveluvelvoitteen alkamisajankohta ja kesto. <del>Julkinen palveluvelvoitteen mukaista toimintaa on sanomalehtijakelu niinä päivinä, kun avustuskelpoisilla alueilla ei ole 3 luvussa säädettyä yleispalveluvelvoitteen alaista jakelua.</del> Valtionavustusta voidaan maksaa vain julkisen palveluvelvoitteen ajalta.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;">35 c §</p> <p style="text-align: center;"><i>Liikenne- ja viestintäviraston markkina-analyysi</i></p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston on ennen sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyn aloittamista tehtävä markkina-analyysi, josta ilmenee sanomalehtien varhaisjakeluverkkojen ulkopuoliset alueet, näillä alueilla jaettavat lehdet, lehtien levikit sekä hinta- ja kustannustaso.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto varaa markkinoilla toimiville jakeluyrityksille tilaisuuden ilmoittaa olemassa olevista varhaisjakeluverkoistaan sekä niiden ulkopuolella jaettavista lehdistä, niiden levikeistä sekä hinta- ja kustannustasosta.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto määrittelee markkina-analyysin pohjalta ne alueet, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa eikä saatavilla täysin kattavaa viisipäiväistä varhaisjakelua. Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa markkina-analyysissään avustuskelpoiset alueet. Tällaisilla Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemillä alueilla valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille voidaan valintamenettelyn jälkeen myöntää valtionavustusta sanomalehtijakeluun.</p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston on selvitettävä vuosittain, miltä osin sanomalehtien varhaisjakeluverkkoihin on tullut tai tehty muutoksia ja tarvittaessa määriteltävä avustuskelpoiset alueet uudelleen.</p> | <p style="text-align: center;">35 c §</p> <p style="text-align: center;"><i>Liikenne- ja viestintäviraston markkina-analyysi</i></p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston on ennen sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyn aloittamista tehtävä markkina-analyysi, josta ilmenee sanomalehtien varhaisjakeluverkkojen ulkopuoliset alueet, näillä alueilla jaettavat lehdet, lehtien levikit sekä hinta- ja kustannustaso.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto <b>selvittää</b> varaa markkinoilla toimiville <b>jakeluyrityksille</b> <del>tilaisuuden ilmoittaa olemassa olevista niiden</del> varhaisjakeluverkoistaan <del>tistaan</del> sekä niiden ulkopuolella jaettavista lehdeistä, niiden levikeistä sekä hinta- ja kustannustasosta.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto määrittelee markkina-analyysin pohjalta ne alueet, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakeluverkkoa eikä saatavilla täysin kattavaa viisipäiväistä varhaisjakelua. Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa markkina-analyysissään avustuskelpoiset alueet. <del>Tällaisilla Liikenne- ja viestintäviraston määrittelemillä alueilla valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille voidaan valintamenettelyn jälkeen myöntää valtionavustusta sanomalehtijakeluun.</del></p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston on selvitettävä vuosittain, miltä osin sanomalehtien varhaisjakeluverkkoihin on tullut tai tehty muutoksia ja tarvittaessa määriteltävä avustuskelpoiset alueet uudelleen.</p> |
| <p style="text-align: center;">35 d §</p> <p style="text-align: center;"><i>Sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen myöntäminen</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää valtionavustusta avustuskelpoisilla alueilla valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille. Valtionavustusta voidaan myöntää enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan.</p> <p>Valtionavustusta voidaan myöntää vain sellaisina arkipäivinä tapahtuvalle jakelulle, joina alueella ei ole 17 §:n mukaista yleispalveluun kuuluvaa jakelua. Valtionavustusta myönnetään vuosittain valtion talousarviossa käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.</p> <p>Yleispalvelun tarjoaja ei saa avustuskauden aikana tehdä muutoksia keräily- ja jakelupäiviin niillä alueilla, jotka kuuluvat valtionavustuksen piiriin.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto vastaa valtionavustuksen valvonnasta ja takaisinperinnästä. Valvontatehtävästä,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p style="text-align: center;">35 d §</p> <p style="text-align: center;"><i>Sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen myöntäminen</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää valtionavustusta avustuskelpoisilla alueilla <del>valintamenettelyn voittaneille jakeluyrityksille</del> <b>siten kuin valtionavustuslaissa tarkemmin säädetään.</b> Valtionavustusta voidaan myöntää <b>yhdelle jakeluyritykselle Liikenne- ja viestintäviraston tarkemmin määrittämää avustuskelpoista aluetta kohden ja</b> enintään kahdeksi vuodeksi kerrallaan.</p> <p>Valtionavustusta voidaan myöntää vain sellaisina arkipäivinä tapahtuvalle jakelulle, joina alueella ei ole 17 §:n mukaista yleispalveluun kuuluvaa jakelua. Valtionavustusta myönnetään vuosittain valtion talousarviossa käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>siihen liittyvästä tarkastusoikeudesta, tarkastuksen suorittamisesta, maksatuksen keskeyttämisestä sekä valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Yleispalvelun tarjoaja ei saa avustuskauden aikana tehdä muutoksia keräily- ja jakelupäiviin niillä alueilla, jotka kuuluvat valtionavustuksen piiriin.</p> <p><del>Liikenne- ja viestintävirasto vastaa valtionavustuksen valvonnasta ja takaisinperinnästä. Valvontatehtävistä, siihen liittyvästä tarkastusoikeudesta, tarkastuksen suorittamisesta, maksatuksen keskeyttämisestä sekä valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä säädetään valtionavustuslaissa.</del></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p style="text-align: center;">35 e §</p> <p style="text-align: center;"><i>Sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen yleiset edellytykset</i></p> <p>Valtionavustusta voidaan myöntää hakijalle, joka on rekisteröitynyt sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisesti ammatti- tai elinkeinorekisteriin ja joka on merkitty ennakkoperintärekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin sekä työnantajarekisteriin ennakkoperintälain (1118/1996) mukaisesti. Hakijan tulee olla myös suorittanut sijaintimaansa verot, sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut sekä muut lakisääteiset Valtionavustusta voidaan myöntää hakijalle, joka on rekisteröitynyt sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisesti ammatti- tai elinkeinorekisteriin ja joka on merkitty ennakkoperintärekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin sekä työnantajarekisteriin ennakkoperintälain (1118/1996) mukaisesti. Hakijan tulee olla myös suorittanut sijaintimaansa verot, sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut sekä muut lakisääteiset maksut. Hakijalla tulee olla harjoitetun toiminnan riskeihin suhteutettuna riittävä toiminnan vastuuvakuutus. Valtionavustusta voidaan myöntää aluekohtaisesti yleispalvelun tarjoajalle, jakeluyritykselle tai muulle sellaiselle hakijalle, jolla on kokemusta valintamenettelyn kohteena olevasta toiminnasta ja riittävästi henkilöstöä vastataksaan valintamenettelyn kohteena olevasta palvelusta.</p> <p>Valtionavustusta ei voida myöntää hakijalle, joka on tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.</p> <p>Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija sitoutuu 35 b §:n 1 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluvaihtoehtoon Liikenne- ja viestintäviraston 35 b §:n 3 momentissa tarkoitetun päätöksen perusteella.</p> <p>Tarkemmat säännökset avustuksen yleisistä edellytyksistä, avustusta koskevasta hakumenettelystä, avustuskelpoisista kustannuksista, avustuksen enimmäismäärästä, avustuksen maksamisesta ja avustuksen käyttöä koskevasta selvityksestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.</p> | <p style="text-align: center;">35 e §</p> <p style="text-align: center;"><i>Sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen yleiset edellytykset</i></p> <p>Valtionavustusta voidaan myöntää hakijalle, joka on rekisteröitynyt sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisesti ammatti- tai elinkeinorekisteriin ja joka on merkitty ennakkoperintärekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin sekä työnantajarekisteriin ennakkoperintälain (1118/1996) mukaisesti. Hakijan tulee olla myös suorittanut sijaintimaansa verot, sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut sekä muut lakisääteiset Valtionavustusta voidaan myöntää hakijalle, joka on rekisteröitynyt sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisesti ammatti- tai elinkeinorekisteriin ja joka on merkitty ennakkoperintärekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin sekä työnantajarekisteriin ennakkoperintälain (1118/1996) mukaisesti. Hakijan tulee olla myös suorittanut sijaintimaansa verot, sosiaaliturvamaksut, eläkevakuutusmaksut sekä muut lakisääteiset maksut. Hakijalla tulee olla harjoitetun toiminnan riskeihin suhteutettuna riittävä toiminnan vastuuvakuutus. Valtionavustusta voidaan myöntää aluekohtaisesti yleispalvelun tarjoajalle, jakeluyritykselle tai muulle sellaiselle hakijalle, jolla on kokemusta valintamenettelyn kohteena olevasta toiminnasta ja riittävästi henkilöstöä vastataksaan valintamenettelyn kohteena olevasta palvelusta.</p> <p>Valtionavustusta ei voida myöntää hakijalle, joka on tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.</p> <p>Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija sitoutuu 35 b §:n 1 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluvaihtoehtoon Liikenne- ja viestintäviraston 35 b §:n 3 momentissa tarkoitetun päätöksen perusteella.</p> <p><del>Tarkemmat säännökset avustuksen yleisistä edellytyksistä, avustusta koskevasta hakumenettelystä, avustuskelpoisista kustannuksista, avustuksen enimmäismäärästä, avustuksen maksamisesta ja avustuksen käyttöä koskevasta selvityksestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.</del></p> |
| <p style="text-align: center;">35 g §</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p style="text-align: center;">35 g §</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><i>Yleispalvelun tarjoajalle asetettava erillinen velvoite julkisen palveluvelvoitteen mukaisen sanomalehtijakelun toteuttamiseen</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa yleispalvelun tarjoajalle 35 b §:n mukaisen sanomalehtijakelua koskevan määräaikaisen julkisen palveluvelvoitteen jos:</p> <p>1) jokin sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyn piiriin kuuluvista alueista jää ilman valintamenettelyn ja julkisen palveluvelvoitteen asettamisen ehdot täyttävää jakeluyritystä; 2) jokin alue, jolla on ennen sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyä ollut saatavilla täysin kattava viisipäiväinen varhaisjakelu, jää pois varhaisjakeluverkon piiristä käynnissä olevan avustuskauden aikana; tai 3) sanomalehtijakelua koskevaan valtionavustukseen osoitettu määräraha ei riitä kattamaan kaikkia varhaisjakeluverkkojen ulkopuolisia alueita, jolloin valtionavustus kohdennetaan ensisijaisesti niille alueille, joilla sanomalehtien tilauksia on lukumäärällisesti eniten. Liikenne- ja viestintävirasto asettaa 1 momentin mukaisessa päätöksessään tapauskohtaisesti määräajan, jonka kuluessa yleispalvelun tarjoajan tulee aloittaa 35 §:n mukainen sanomalehtijakelu. Liikenne- ja viestintävirasto määrittää 1 momentin mukaisessa päätöksessään kohtuullisen hintatason, jonka mukaisia maksuja yleispalvelun tarjoaja voi periä sanomalehtikustantajilta julkisen palveluvelvoitteen mukaisen jakelun toteuttamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto voi korvata yleispalvelun tarjoajalle 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisissa tilanteissa julkisen palveluvelvoitteen toteuttamisesta aiheutuneita kustannuksia sanomalehtijakelua koskevaan valtionavustukseen osoitetun määrärahan puitteissa.</p> <p>Liikenne- ja viestintäviraston päätös 1 momentissa tarkoitettun velvoitteen asettamisesta on täytäntöönpanokelpoinen lainvoimaa vailla olevana. Päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).</p> | <p><i>Yleispalvelun tarjoajalle asetettava erillinen velvoite julkisen palveluvelvoitteen mukaisen sanomalehtijakelun toteuttamiseen</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto voi päätöksellään asettaa yleispalvelun tarjoajalle 35 b §:n mukaisen sanomalehtijakelua koskevan, <b>enintään kaksi vuotta kestävän</b>, määräaikaisen julkisen palveluvelvoitteen jos:</p> <p>1) jokin sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyn piiriin kuuluvista alueista jää ilman valintamenettelyn ja julkisen palveluvelvoitteen asettamisen ehdot täyttävää jakeluyritystä; 2) jokin alue, jolla on ennen sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyä ollut saatavilla täysin kattava viisipäiväinen varhaisjakelu, jää pois varhaisjakeluverkon piiristä käynnissä olevan avustuskauden aikana; tai 3) sanomalehtijakelua koskevaan valtionavustukseen osoitettu määräraha ei riitä kattamaan kaikkia varhaisjakeluverkkojen ulkopuolisia alueita, jolloin valtionavustus kohdennetaan ensisijaisesti niille alueille, joilla sanomalehtien tilauksia on lukumäärällisesti eniten. Liikenne- ja viestintävirasto asettaa 1 momentin mukaisessa päätöksessään tapauskohtaisesti määräajan, jonka kuluessa yleispalvelun tarjoajan tulee aloittaa 35 b §:n mukainen sanomalehtijakelu. Liikenne- ja viestintävirasto määrittää 1 momentin mukaisessa päätöksessään kohtuullisen hintatason, jonka mukaisia maksuja yleispalvelun tarjoaja voi periä sanomalehtikustantajilta julkisen palveluvelvoitteen mukaisen jakelun toteuttamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto <del>voi</del> korvata yleispalvelun tarjoajalle 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisissa tilanteissa julkisen palveluvelvoitteen toteuttamisesta aiheutuneita kustannuksia sanomalehtijakelua koskevaan valtionavustukseen osoitetun määrärahan puitteissa <b>edellyttäen, että määrärahaa on jäljellä. Kustannuksia korvataan siltä osin, kun ne eivät tule katetuksi yleispalvelun tarjoajan kustantajilta Liikenne- ja viestintäviraston määrittämän kohtuullisen hintatason mukaisesti perimien maksujen puitteissa.</b> Liikenne- ja viestintäviraston päätös 1 momentissa tarkoitettun velvoitteen asettamisesta on täytäntöönpanokelpoinen lainvoimaa vailla olevana. Päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).</p> |
| <p>37 §</p> <p><i>Postinumerojärjestelmä</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto huolehtii siitä, että postitoiminnan hoitamiseksi ylläpidetään postinumerojärjestelmää. Yleinen postinumerojärjestelmä on sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Lisäksi yksittäisten</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>37 §</p> <p><i>Postinumerojärjestelmä</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto huolehtii siitä, että postitoiminnan hoitamiseksi ylläpidetään postinumerojärjestelmää. Yleinen postinumerojärjestelmä on sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Lisäksi yksittäisten</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>asiakkaiden käyttöön voidaan antaa postinumeroita, jotka eivät ole sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Postinumero on viidestä numerosta muodostuva tunnus, joka merkitään osoitetoimipaikan nimen eteen.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto asettaa postinumerojärjestelmän ylläpitämistä koskevan velvollisuuden yleispalvelun tarjoajalle tai muulle postiyritykselle. Yleispalvelun tarjoajan tai muun postiyrityksen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan postinumerojärjestelmän ylläpitoon liittyviä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.</p> <p>Postinumerojärjestelmää ylläpitävän postiyrityksen on pidettävä postinumerojärjestelmän sisältämät tiedot julkisesti nähtävillä verkkosivuillaan. Tietojen on oltava maksutta saatavilla esteettömässä muodossa siten, että ne ovat helposti sähköisesti ladattavissa.</p> <p>Postinumeroa koskevasta muutoksesta on tiedotettava viimeistään 60 päivää ennen muutoksen toteuttamista. Lisäksi muutoksesta tulee samaan aikaan tiedottaa erityisesti:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) niille postipalvelun käyttäjille, joita muutos koskee;</li> <li>2) niille kunnille, joita muutos koskee;</li> <li>3) muille postiyrityksille;</li> <li>4) väestötietojärjestelmän ylläpitäjille, pelastusviranomaisille sekä Häätäkeskuslaitokselle.</li> </ol> <p>Edellä 4 momentissa säädettyä määräaikaa ei sovelleta muutokseen, joka koskee vain yksittäistä postinsaajataloutta tai sellaista yksittäisen asiakkaan käyttöön annettua postinumeroa, joka ei ole sidoksissa yleiseen maantieteelliseen postinumerojärjestelmään.</p> | <p>asiakkaiden käyttöön voidaan antaa postinumeroita, jotka eivät ole sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Postinumero on viidestä numerosta muodostuva tunnus, joka merkitään osoitetoimipaikan nimen eteen.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto asettaa postinumerojärjestelmän ylläpitämistä koskevan velvollisuuden yleispalvelun tarjoajalle tai muulle postiyritykselle. Yleispalvelun tarjoajan tai muun postiyrityksen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan <b>tässä pykälässä mainittuja</b> postijärjestelmän ylläpitoon liittyviä tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.</p> <p>Postinumerojärjestelmää ylläpitävän postiyrityksen on pidettävä postinumerojärjestelmän sisältämät tiedot julkisesti nähtävillä verkkosivuillaan. Tietojen on oltava maksutta saatavilla esteettömässä muodossa siten, että ne ovat helposti sähköisesti ladattavissa.</p> <p>Postinumeroa koskevasta muutoksesta on tiedotettava viimeistään 60 päivää ennen muutoksen toteuttamista. Lisäksi muutoksesta tulee samaan aikaan tiedottaa erityisesti:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) niille postipalvelun käyttäjille, joita muutos koskee;</li> <li>2) niille kunnille, joita muutos koskee;</li> <li>3) muille postiyrityksille;</li> <li>4) väestötietojärjestelmän ylläpitäjille, pelastusviranomaisille sekä Häätäkeskuslaitokselle.</li> </ol> <p>Edellä 4 momentissa säädettyä määräaikaa ei sovelleta muutokseen, joka koskee vain yksittäistä postinsaajataloutta tai sellaista yksittäisen asiakkaan käyttöön annettua postinumeroa, joka ei ole sidoksissa yleiseen maantieteelliseen postinumerojärjestelmään.</p> |
| <p style="text-align: center;">38 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Osoiterekisteri</i></p> <p>Postiyrityksellä on oikeus ylläpitää postitoiminnan hoitamiseksi ja muiden kuin postitoimintaan kuuluvien lähetysten välittämiseksi postin saajia koskevaa osoiterekisteriä. Postiyritys voi sopia osoiterekisterin ylläpidosta toisen yrityksen kanssa.</p> <p>Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on postitoiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoitteista ja niiden</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p style="text-align: center;">38 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Osoiterekisteri</i></p> <p>Postiyrityksellä on oikeus ylläpitää postitoiminnan hoitamiseksi ja muiden kuin postitoimintaan kuuluvien lähetysten välittämiseksi postin saajia koskevaa osoiterekisteriä. Postiyritys voi sopia osoiterekisterin ylläpidosta toisen yrityksen kanssa.</p> <p>Osoiterekisteriin talletetaan postin saajan nimi- ja osoitetietojen lisäksi henkilötunnus sekä muut lähetysten perillemenon ja postin saajan oikeuksien turvaamiseksi välttämättömät tiedot. Yleispalvelun tarjoajalla on postitoiminnan hoitamista, lähetysten perillemenon turvaamista ja postin saajan oikeuksien turvaamista varten oikeus saada väestötietojärjestelmästä henkilötunnukset ja niiden muutokset, etu- ja sukunimet sekä niiden muutokset ja tieto muutosajankohdasta, syntyneiden, maahan muuttaneiden ja osoiterekisterissä ilman osoitetta olevien henkilöiden osoitetiedot, tiedot syntyneistä ja kuolleista henkilöistä ja postin saajien äidinkielestä sekä tiedot kaavoituksen ja haja-asutusalueiden osoitekehityksen myötä syntyvistä osoitteista ja niiden</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.</p> <p>Osoiterekisterissä olevia tietoja saadaan käyttää lähetyksen perille toimittamiseen sekä osoitepalveluista sopimuksen tehneiden postinlähettäjien hallussa olevien nimi- ja osoitetietojen tarkistamiseen ja korjaamiseen. Osoiterekisterissä olevia nimi- ja osoitetietoja saadaan luovuttaa edelleen osoiterekisterin käyttötarkoituksen toteuttamiseksi. Osoiterekisterissä olevien yhteisöjen tietoja saadaan luovuttaa edelleen. Osoiterekisterissä olevaa henkilötunnusta ei kuitenkaan saa luovuttaa edelleen.</p> <p>Osoiterekisteriä ylläpitävän postiyrityksen ja sen kanssa osoiterekisterin ylläpidosta sopimuksen tehneen yrityksen on pyynnöstä luovutettava postinsaajalta tai viranomaiselta saamansa postinsaajan nimi- ja osoitetiedot sekä tiedot jakelun muutoksia koskevista toimeksiannoista toiselle postiyritykselle, jos tämä tarvitsee niitä postitoimintansa hoitamiseksi. Postiyrityksen on pyynnöstä luovutettava ajantasaisesti myös mainituissa tiedoissa tapahtuvat muutokset. Tiedot on luovutettava postitoiminnan hoitamisen kannalta käyttökelpoisessa muodossa, avoimin ja syrjimättömin ehdoin. Tietojen luovutuksesta saa periä hinnan, joka muodostuu osoitetietojen erottamisesta osoiterekisteristä ja niiden luovuttamisen järjestämisestä.</p> <p>Postiyrityksellä ei kuitenkaan ole velvollisuutta osoitetietojen luovuttamiseen, jos osoitetietojen luovuttaminen voisi vaarantaa tietosuojaa, kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Postiyrityksen on toimitettava tietojen luovuttamista koskevat pyynnöt Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi asian ja tekee päätöksen joko tietojen luovuttamisesta tai niiden luovuttamista koskevasta kiellosta.</p> <p>Rekisteröity voi tässä pykälässä säädetyn estämättä kieltää henkilötietojensa luovuttamisen osoitteiden tarkistamis- ja korjaamispalvelujen yhteydessä.</p> <p>Postiyrityksen on poistettava osoiterekisterissä oleva aiempi tieto viimeistään 20 vuoden kuluttua siitä, kun postiyritys on saanut tiedon siinä tapahtuneesta muutoksesta.</p> | <p>muutoksista, rakennusten koordinaateista, rakennus- ja kiinteistötunnuksista, rakennusluokituksesta sekä rakennus- ja kiinteistötietojen muutoksista ja muutosten ajankohdasta. Oikeus saada tietoja koskee kaikkia väestötietojärjestelmään rekisteröityjen henkilöiden edellä mainittuja tietoja lukuun ottamatta henkilöitä, joilla on voimassa oleva väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) mukainen turvakielto.</p> <p>Osoiterekisterissä olevia tietoja saadaan käyttää lähetyksen perille toimittamiseen sekä osoitepalveluista sopimuksen tehneiden postinlähettäjien hallussa olevien nimi- ja osoitetietojen tarkistamiseen ja korjaamiseen. Osoiterekisterissä olevia nimi- ja osoitetietoja saadaan luovuttaa edelleen osoiterekisterin käyttötarkoituksen toteuttamiseksi. Osoiterekisterissä olevien yhteisöjen tietoja saadaan luovuttaa edelleen. Osoiterekisterissä olevaa henkilötunnusta ei kuitenkaan saa luovuttaa edelleen.</p> <p>Osoiterekisteriä ylläpitävän postiyrityksen ja sen kanssa osoiterekisterin ylläpidosta sopimuksen tehneen yrityksen on pyynnöstä luovutettava postinsaajalta tai viranomaiselta saamansa postinsaajan nimi- ja osoitetiedot sekä tiedot jakelun muutoksia koskevista toimeksiannoista toiselle postiyritykselle, jos tämä tarvitsee niitä postitoimintansa hoitamiseksi. Postiyrityksen on pyynnöstä luovutettava ajantasaisesti myös mainituissa tiedoissa tapahtuvat muutokset. Tiedot on luovutettava postitoiminnan hoitamisen kannalta käyttökelpoisessa muodossa, avoimin ja syrjimättömin ehdoin. Tietojen luovutuksesta saa periä hinnan, joka muodostuu osoitetietojen erottamisesta osoiterekisteristä ja niiden luovuttamisen järjestämisestä.</p> <p>Postiyrityksellä <b>ei ole velvollisuutta tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttamiseen</b>, jos osoitetietojen luovuttaminen voisi vaarantaa <b>tietosuojaa</b>, kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Postiyrityksen on toimitettava tietojen luovuttamista koskevat pyynnöt Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi asian <b>yhdessä turvallisuusviranomaisten kanssa</b> ja tekee päätöksen joko tietojen luovuttamisesta tai niiden luovuttamista koskevasta kiellosta.</p> <p>Rekisteröity voi tässä pykälässä säädetyn estämättä kieltää henkilötietojensa luovuttamisen osoitteiden tarkistamis- ja korjaamispalvelujen yhteydessä.</p> <p>Postiyrityksen on poistettava osoiterekisterissä oleva aiempi tieto viimeistään 20 vuoden kuluttua siitä, kun postiyritys on saanut tiedon siinä tapahtuneesta muutoksesta.</p> |
| <p>39 §</p> <p><i>Jakelussa käytettävät rakennelmat ja sijaintitiedot</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>39 §</p> <p><i>Jakelussa käytettävät rakennelmat ja sijaintitiedot</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Postiyritys on velvollinen järjestämään toiselle postiyritykselle pääsyn hallinnassaan olevaan postilokeroon tai muuhun sellaiseen rakennelmaan, jossa postin saajan osoitepaikka sijaitsee. Postiyritys voi järjestää pääsyn valitsemallaan tavalla, joka ei kuitenkaan saa muodostaa estettä toisen postiyrityksen toiminnalle. Tässä pykälässä tarkoitettu pääsy on toteutettava kustannusperusteisella hinnalla sekä avoimin ja syrjimättömin ehdoin.</p> <p>Yleispalvelun tarjoajan on luovutettava toiselle postiyritykselle maksutta kaikki tämän postitoiminnan hoitamisessa tarpeelliset osoitetiedot postilaatikoiden tarkasta sijainnista. Postilaatikon tarkkojen sijaintikoordinaattitietojen luovuttamisesta yleispalvelun tarjoaja saa periä kohtuullisen maksun kustannustensa kattamiseksi. Tässä pykälässä tarkoitettu sijaintikoordinaattien luovuttaminen on tehtävä kustannusperusteisella hinnalla sekä avoimin ja syrjimättömin ehdoin.</p> <p>Yleispalvelun tarjoajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta sijaintitietojen luovuttamiseen, jos sijaintitietojen luovuttaminen voisi vaarantaa tietosuojaa, kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Yleispalvelun tarjoajan on toimitettava tietojen luovuttamista koskevat pyynnot Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi asian ja tekee päätöksen joko tietojen luovuttamisesta tai niiden luovuttamista koskevasta kiellosta.</p> | <p>Postiyritys on velvollinen järjestämään toiselle postiyritykselle pääsyn hallinnassaan olevaan postilokeroon tai muuhun sellaiseen rakennelmaan, jossa postin saajan osoitepaikka sijaitsee. Postiyritys voi järjestää pääsyn valitsemallaan tavalla, joka ei kuitenkaan saa muodostaa estettä toisen postiyrityksen toiminnalle. Tässä pykälässä tarkoitettu pääsy on toteutettava kustannusperusteisella hinnalla sekä avoimin ja syrjimättömin ehdoin.</p> <p>Yleispalvelun tarjoajan on luovutettava toiselle postiyritykselle maksutta kaikki tämän postitoiminnan hoitamisessa tarpeelliset osoitetiedot postilaatikoiden tarkasta sijainnista. Postilaatikon tarkkojen sijaintikoordinaattitietojen luovuttamisesta yleispalvelun tarjoaja saa periä kohtuullisen maksun kustannustensa kattamiseksi. Tässä pykälässä tarkoitettu sijaintikoordinaattien luovuttaminen on tehtävä kustannusperusteisella hinnalla sekä avoimin ja syrjimättömin ehdoin.</p> <p>Yleispalvelun tarjoajalla <b>ei ole velvollisuutta tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttamiseen</b>, jos sijaintitietojen luovuttaminen voisi vaarantaa <b>tietosuojaa</b>, kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Yleispalvelun tarjoajan on toimitettava tietojen luovuttamista koskevat pyynnot Liikenne- ja viestintävirastolle. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi asian ja tekee päätöksen joko tietojen luovuttamisesta tai niiden luovuttamista koskevasta kiellosta.</p> |
| <p style="text-align: center;">43 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Jakelu</i></p> <p>Pientaloihin jaettavat kirjelähetykset on kannettava postilaatikkoon, joka sijaitsee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta. Kerrostalojen asuinhuoneistoihin jaettavat kirjelähetykset on kannettava kerrostalokohtaisiin lokerikkoihin tai huoneistokohtaisiin postiluukkuihin.</p> <p>Jakelupaikkaa määriteltäessä voidaan lisäksi ottaa huomioon paikalliset olosuhteet tai postin saajan iästä tai toimintakyvystä johtuvat henkilökohtaiset erityistarpeet.</p> <p>Kuitattavien lähetysten, postipakettien ja kokonsa puolesta jakeluun soveltumattomien lähetysten jakelussa voidaan käyttää saapumisilmoitusta. Postiyrityksellä on oikeus merkitä kuitattavan kirjelähetyksen luovutusasiakirjoihin vastaanottajan henkilötunnus ja asiakirja, josta henkilötunnus on tarkistettu.</p> <p>Postin saaja voi sopia postiyrityksen kanssa tämän pykälän säännöksistä poikkeavista järjestelyistä kohtuullista maksua vastaan.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p style="text-align: center;">43 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Jakelu</i></p> <p>Pientaloihin jaettavat kirjelähetykset on kannettava postilaatikkoon, joka sijaitsee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisen matkan päässä postin saajan osoitepaikasta. Kerrostalojen asuinhuoneistoihin jaettavat kirjelähetykset on kannettava kerrostalokohtaisiin lokerikkoihin tai huoneistokohtaisiin postiluukkuihin.</p> <p>Jakelupaikkaa määriteltäessä voidaan lisäksi ottaa huomioon paikalliset olosuhteet tai postin saajan iästä tai <b>liikkumisesteisyydestä tai heikentyneestä</b> toimintakyvystä johtuvat henkilökohtaiset erityistarpeet. <b>Pyyntö jakelupaikan mukautuksesta tulee voida tehdä hakijalle soveltuvalla ja saavutettavalla tavalla.</b></p> <p>Kuitattavien lähetysten, postipakettien ja kokonsa puolesta jakeluun soveltumattomien lähetysten jakelussa voidaan käyttää saapumisilmoitusta. Postiyrityksellä on oikeus merkitä kuitattavan kirjelähetyksen luovutusasiakirjoihin vastaanottajan henkilötunnus ja asiakirja, josta henkilötunnus on tarkistettu.</p> <p>Postin saaja voi sopia postiyrityksen kanssa tämän pykälän säännöksistä poikkeavista järjestelyistä kohtuullista maksua vastaan.</p>                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;">48 §</p> <p><i>Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuus</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä:</p> <p>1) kirjelähetysten vastaanotossa ja jakelussa tarvittavien laitteiden ja vähäisten rakennelmien sijoittelusta;</p> <p>2) paikallisten olosuhteiden taikka postin saajan vähintään 75 vuoden iästä, liikuntarajoitteesta tai heikentyneestä toimintakyvystä johtuvien henkilökohtaisten erityistarpeiden huomioon ottamisesta postin jakelussa.</p> | <p style="text-align: center;">48 §</p> <p><i>Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuus</i></p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä:</p> <p>1) kirjelähetysten vastaanotossa ja jakelussa tarvittavien laitteiden ja vähäisten rakennelmien sijoittelusta;</p> <p>2) paikallisten olosuhteiden taikka postin saajan vähintään 75 vuoden iästä, <b>liikuntaesteisyydestä</b> tai heikentyneestä toimintakyvystä johtuvien henkilökohtaisten erityistarpeiden huomioon ottamisesta postin jakelussa.</p> |
| <p>Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 2 §:n 11–14 kohta sekä 6 a luku tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2022 ja ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 2027.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 2 §:n 11–14 kohta sekä 6 a luku tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2022 ja ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 202<del>7</del>.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |